

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

6^E JAARGANG

WOENSDAG 27 JULI 1921

No. 291

INHOUD

	Blz.
DE RIJKSCONFERENTIE II door Prof. Dr. P. Geyl.....	631
Beperking van de Rubberproductie door J. P. Schalkwijk	633
Het Rapport van de Staatscommissie voor het Bouwbedrijf door Mr. Dr. J. C. Schreuder.....	634
Londensche Correspondentie.....	636
De Rijksmiddelen.....	638
AANTEKENINGEN:	
Het Monthly Bulletin of Statistics.....	638
Transafrikaansche spoorwegen.....	639
De handel der Vereenigde Staten met Latijnsch Amerika	639
BOEKAANKONDIGING:	
E. Helfferich: Die Wirtschaft Niederländisch-Indiens im Weltkriege und Heute, bespr. door Mr. J. Gerritsen	640
MAANDCIJFERS:	
Résumé uit het „Monthly Bulletin of Statistics”.....	641
Overzicht der Rijksmiddelen.....	642
Productie der Kolenmijnen.....	642
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....	642—649
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: Mr. G. W. J. Bruins.
Assistent-Redacteur voor het weekblad: D. J. Wansink.
Secretariaat: Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.
Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.
Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: Economisch Instituut.
Postcheque en girorekening Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p.
in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,—
per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen
het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande
ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos,
voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0.50 per regel. Plaatsing bij abonne-
ment volgens tarief. Administratie van abonnementen
en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-
Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.

25 JULI 1921.

Ook deze week waren de schommelingen op de geld-
markt gering. Aanvankelijk was er na de medio iets
meer aanbod van geld, zoodat enkele posten disconto
voor 4½ pCt. van eigenaar verwisselden, maar na de
inschrijving op het schatkistpapier was de markt
weder vast en kon men niet onder 4% pCt. plaatsen.

Bij de inschrijving op schatkistpromessen werd in-
geschreven voor f 61.700.000,—. Toegewezen werden
f 45.770.000 3-maands promessen à f 987,72 en
f 6.450.000 6-maands promessen à f 976,80, hetgeen
uitkomt op een disconto van 4% en 4½ pCt.

Behalve dollars, waren deze week ook ponden zeer
gevraagd; beide wissels stegen ongeveer ½ pCt.
Heden vooral was de stemming zeer vast en werd
Londen voor 11,45 en New York voor 3,20 verhan-
deld. Het verleenen van verschillende graan- en andere
credieten aan Duitschland schijnt niet geheel vreemd
aan deze stijging.

In den koers voor Java komt langzamerhand eenige
verbetering; heden 97¼—98½.

LONDEN, 23 JULI 1921.

Zooals in dit rapport twee weken geleden voor-
speld werd, beslisten Donderdag j.l. de directeuren
van de Bank of England op hun vergadering om de
Bank Rate tot 5½ pCt. te verlagen. Deze verandering
was niet onverwacht, vooral met het oog op het feit,
dat 's Woensdags den herdisconto koers van de Federal
Reserve Bank te New York van 6 op 5½ pCt. werd
verlaagd.

Gedurende de afgelopen week heeft er ten op-
zichte van de geldruimte geen verandering plaats
gevonden, en er was alweer meer dan genoeg om aan
alle vraag te voldoen.

Hernieuwingen van daggeld werden tot Donderdag
teger 4 pCt. gedaan, toen, veroorzaakt door de ver-
laging der Bank Rate, de prijs tot 3½ pCt. daalde.
Voor nieuw geld was 3 pCt. de heerschende notering
en zevensdaags geld kostte 4 pCt.

In de disconto-markt werden weinig zaken gedaan
en koersen toonden een eenigszins gemakkelijker nei-
ging, met tweemaands-papier tegen 4¹¹/₁₆—¾ pCt.,
driemaands- tegen 4%—¾ pCt., viermaands- tegen
4¹¹/₁₆—¾ en zesmaands-papier tegen 4%—5 pCt.

DE RIJKSCONFERENTIE.

II. 1)

De Rijksconferentie loopt ten einde. Wat is haar
beteekenis geweest? Het is niet zoo heel gemakkelijk
op die vraag een bevredigend antwoord te geven, om-
dat haar belangrijkste zittingen als steeds geheim
zijn geweest en wat daarover in de pers is versche-
nen, was vaag en soms tegenstrijdig. Wij weten ge-
noeg evenwel om te kunnen zeggen, dat de conferentie
haar invloed op de politiek van het Britsche Rijk heeft
doen gelden als geen vorige, en iedereen weet het dit-
maal: de Rijksconferentie is als het ware door de
wereld ontdekt, niemand kan nu meer voorbijzien,
dat de politiek van Londen rekening moet houden
met de dominions. Het aandeel der dominions, bij
het bepalen van de buitenlandsche politiek van het
Britsche Rijk, dat is ten slotte in de ontwikkeling

1) Zie voor I het No. van 22 Juni 1921.

van dat rijk tot een gemeenschap van vrije en gelijke naties het kardinale punt en het is tevens de kwestie, die de buitenwereld het naast betreft. Overigens zijn er ook andere zaken van groot gewicht op de conferentie behandeld en over sommige tenminste zijn we veel vollediger ingelicht dan over wat ons meer interesseert.

De conferentie heeft zich b.v., gelijk de meeste van haar voorgangers, bezig gehouden met de verbindingen binnen het Rijk, scheepvaart, luchtvaart, draadloze telegrafie en zelfs telefoon. Of zij veel bereikt heeft op dat gebied, is een tweede. Zeker was iedereen het wel van harte eens over de wenschelijkheid van een zoo intens mogelijk verkeer. Vooral Hughes en Massey, van de afgelegen dominions Australië en Nieuw-Zeeland klaagden, dat in de laatste twintig jaar de reis van hun gewesten naar het moederland niet korter was geworden. Maar zij wisten geen ander middel om haar te bekorten, dan subsidies voor snelvervarende schepen, — stellig veertien dagen kon op die wijs gewonnen worden. En de tijd is er niet naar om dergelijke kostbare ondernemingen op te vatten. Wel is er een commissie ingesteld om het vraagstuk te onderzoeken, maar Churchill heeft uitdrukkelijk gewaarschuwd, dat er geen geld in overvloed beschikbaar was. Hetzelfde staat in den weg aan een andere hervorming, waar vooral ook dezelfde eerste-ministers op aandrongen: een verbetering en uitbreiding van den nieuwsdienst binnen het Rijk. Het is een feit, dat de Engelsche bladen bitter weinig ruimte over hebben voor nieuws uit de koloniën. Daar zijn in de eerste plaats de buitensporige kosten van telegrammen ginderheen schuld aan. Dan komt er evenwel ongetwijfeld een zeker gebrek aan belangstelling bij, dat er b.v. oorzaak van is, dat Fleet Street niet de minste notitie neemt van de mail uit de dominions, nooit, gelijk onze bladen doen, lange aanhalingen uit de koloniale pers knipt, het Engelsche publiek volstrekt niet geregeld op de hoogte houdt van de politieke ontwikkeling in de overzeesche gewesten. Het kan heel wel zijn, dat de belangstelling grooter zou worden, als er meer telegrafisch nieuws was, dat nu eenmaal in de Engelsche journalistiek meer dan bij ons den grondslag van buitenlandsche berichtgeving vormt. In ieder geval droomt Hughes van groote, sterk gesubsidieerde telegraaf-agentschappen, maar voorloopig zal het bij den droom wel blijven. Iets meer kans is er, dunkt mij, dat men de landverhuizing binnen het Rijk stelselmatig zal gaan bevorderen. Ook daarvoor is geld noodig, want de stroom uit het Vereenigd Koninkrijk gaat uit zichzelf niet in de gewenschte richting en de dominions zijn bovendien volstrekt niet op ongeschoolde en onbemiddelde inkomelingen gesteld. Maar de Engelsche regeering, die in 1918 zoo dapper van plan was om het eigen land „fit for heroes to live in” te maken, is nu geneigd om in landverhuizing een middel tot verlichting van de sociale nooden te zien. Wat militaire- en marine-vraagstukken betreft, daarin heeft ook deze conferentie stellig weinig tastbare besluiten kunnen nemen, omdat zoodra het op kosten aankomt geen der eerste-ministers voor zijn parlement kan instaan. Het consultatief, het echte conferentiekarakter der vergadering komt daarbij het best aan het licht. Wel zijn als steeds de strategische problemen van het Rijk, vooral tot voorlichting van de staatslieden der dominions, besproken en men heeft ook aan het publiek laten blijken, hoe gewichtig in dat verband steeds de positie van Egypte is, dat ook bij de verbindingen van het Rijk ter zee en door de lucht zoo'n voornamelijk rol speelt. De conferentie heeft zich dan ook over de moeilijkheden van de regeling van Egypte's verhouding tot het Rijk mogen uitspreken. Alleen wat zij ervan gezegd heeft, is ons niet meegedeeld.

Maar verreweg het belangrijkste, gelijk ik al zei, is het verhandelde met betrekking tot de buitenland-

sche politiek van het Rijk geweest. Daar heeft de conferentie voor het eerst in haar loopbaan een beslissing genomen. Totnogtoe had zij gediend om den ministers van verre gelegenheid te geven hun bijzondere belangen kenbaar te maken en omtrent de inzichten van het moederland inlichtingen uit de eerste hand te ontvangen. Ongetwijfeld had zij indirect reeds vroeger op de houding van het Rijk en zijn deelen in kwesties van buitenlandsche politiek niet onaanzienlijken invloed geoeffend. Maar alle initiatief was toch steeds van Londen uitgegaan. De dominions hadden beaamd, geleerd, op zijn best kritiek geoeffend, maar ten slotte toch steeds gevolgd. Nu hebben zij aan de politiek van het Rijk een geheel nieuwe wending gegeven.

Het heeft een oogenblik geschenen, alsof Londen zich dat niet zou laten welgevallen. Zooals men weet, stond de hernieuwing van het verbond met Japan als een voornaam punt op de agenda. Hier was dus werkelijk een controversieele kwestie aan de conferentie ter beoordeeling en ter beslissing voorgelegd. Maar men heeft wel heel sterk den indruk gekregen, dat de Londensche regeering erop rekende, dat de beslissing zou uitvallen naar haar zin, dat er nu ja discussie zou zijn, maar dat de dominions zouden eindigen met zich naar de wijsheid en de ervaring van het Foreign Office te schikken. Men wilde in Londen de hernieuwing, een hernieuwing op andere voorwaarden, zeker, om tegemoet te komen aan de vrome eischen van den Volkenbond en aan de achterdocht van de Vereenigde Staten, maar een vernieuwing.

Waarom? Er zijn veel Engelschen, die niet goed kunnen begrijpen, wat de officieele politiek toch bezield, dat zij de vriendschap van Japan op hooger prijs zou stellen, dan die van Amerika. Populair kan het verbond met de gele natie natuurlijk nooit zijn en de zaak van een betere verstandhouding met het andere groote Angelsaksische volk, een verstandhouding die de hoeksteen van een wereldvrede zou kunnen worden is wel populair. Maar vermoedelijk vreesde het Foreign Office, dat een verbreken van het verbond Japan in een gevaarlijke stemming zou brengen en een tegenstelling tusschen blank en gekleurd in de wereldpolitiek, scheppen, waar het Britsche Rijk slecht mee gediend zou zijn. Aan den anderen kant hoopte het, dat het op Japan een matigenden invloed zou kunnen oefenen en als middelaar met de Vereenigde Staten optreden, juist als het formeel vriendschapsbanden er mee bleef onderhouden. Het verbond heeft voor Engeland altijd de bijbedoeling gehad om Japan onschadelijk te maken. Vooral in Australië zag men het zoo in en Hughes en Massey bepleitten dan ook ter conferentie de vernieuwing. Australië, dat zelf de metelige immigratie-kwestie met Japan heeft en van geen enkelen kant zich zoo bedreigd voelt, weet zich veilig, zoolang het bondgenootschap duurt en bekommert zich om het lot van China en zelfs om de ontstemming van Amerika minder.

Maar heel anders is het met Canada gesteld. Canada voelt zijn lot onverbrekkelijk verbonden met de Vereenigde Staten. En de Canadeezen maakten zich geen illusies over den indruk, dien een vernieuwing, hoe ook geconditionneerd, van het verbond in Amerika zou maken. Inderdaad, daarover zijn de Engelsche correspondenten in Washington en New York, nu de kwestie zoo acuut geworden is, ook duidelijk genoeg: men zou in Amerika het verbond in elkken vorm opvatten als een bedreiging, als een stijven van Japan in zijn imperialistisch streven, en het denkbeeld dat Amerika na een vernieuwing Engeland als een betrouwbare middelaar zou kunnen aanzien en er een ontspanning zou kunnen volgen, is een waan. Het verbond moge het Britsche Rijk tegen de ambities van Japan beveiligen, het sterkt Japan (en waarom zou dat land anders zoo op de vernieuwing gesteld zijn?) tegenover de rest van de wereld en in het bijzonder in China, waar Amerika het juist zijn uit-

zonderingspositie niet gunt. Dat alles overwoog Canada en het was vastbesloten zich niet in een politiek te laten meeslepen, die noodwendig (althans zooals het van Ottawa uit leek) op een botsing met Amerika moest uitloopen.

Zóó vastbesloten, dat naar verluidt Meighen, de eerste-minister, als laatste woord op de conferentie gezegd moet hebben, dat als tot de vernieuwing besloten werd, Canada uitdrukkelijk verklaren zou er zich niet door gebonden te achten. Inderdaad kan volgens de precedenten van den oorlog, of beter gezegd van den vrede, die immers door elk der dominions afzonderlijk geratificeerd is, de Londensche regeering het heele Rijk door een gewichtig verdrag niet meer binden. Reeds nu heeft men opeens de volle consequenties van dien staat van zaken als in een spookgezicht kunnen zien. Rijst er ooit een kwestie, waarover het onmogelijk is tot een compromis te komen, dan zal het Rijk uiteenvallen. Want afzonderlijke actie van Canada in een zoo belangrijke zaak als het Japansch verbond, zou ongetwijfeld tot scheuring hebben geleid. Ja, het geval van Canada bewijst meer. Het bewijst, dat als het tot een keus tusschen de Vereenigde Staten en Engeland moest komen, Canada de Vereenigde Staten zou kiezen. Maar nu is van scheuring nog geen sprake. De Engelsche regeering is voor het dreigend gevaar teruggedeinsd. Eerst, zooals ik al zei, leek het alsof zij erop uit was haar doel langs een omweg te bereiken. Toen het duidelijk was geworden, dat Canada niet zou toegeven, durfde zij niet lijnrecht volhouden. Maar zij wilde ook niet zich gewonnen geven. Toen is dan die verbazende komedievertooning geschied van den Lord Chancellor, die kwam verklaren, dat het verbond nog automatisch een jaar doorloopt. De eerste indruk was, dat de Rijksregeering, misbruik makend van haar ervaring en geschooldheid, van haar volleerdheid in alle kunsten van de diplomatie, de discussie met een truocje had stopgezet op het oogenblik, dat zij er geen raad mee wist. De eerste-ministers, zij die tegen de vernieuwing waren althans, Meighen en Smuts, moeten diep ontsticht geweest zijn over die behandeling en het zag er naar uit, alsof de Rijksconferentie, pas in het stadium van vrijheid en gelijkheid aangeland, haar eerste gevaarlijke crisis doormaakte. Maar wat er van zij, voorloopig in ieder geval is een uitweg gevonden. Nog vóór de discussie was vastgelopen, hadden de dominions het denkbeeld van een Stille Zuidzee-conferentie met Amerika en Japan geopperd. Dat denkbeeld heeft de uitredding gebracht. Het beteekent voorshands een volledige overwinning van de Canadeesche politiek.

Inderdaad wil, dat nieuwe conferentie-plan zeggen, dat Canada in plaats van zich van het Britsche Rijk af te scheuren om met de Vereenigde Staten samen te gaan, poogt als brug tusschen Engeland en de Vereenigde Staten dienst te doen. Het resultaat van die politiek zal vermoedelijk in ieder geval zijn, dat de Vereenigde Staten de leiding krijgen, maar Engeland moet faire bonne mine à mauvais jeu, omdat het geen ander middel ziet om Canada vast te houden. Wat Japan betreft, dat kon zich „onschadelijk” laten maken voor de Britsche landen in ruil voor steun elders, maar als het erom gaat om ook voor Amerika door een overeenstemming „onschadelijk” te worden (om expansie in China en Siberië op te geven met andere woorden), wat vrijheid van beweging houdt het ambitieuze land dan over? Japan is in een uiterst moeilijke positie gemanoeuvred. Doet het de conferentie van Washington mislukken, dan zal het aan het einde vermoedelijk toch ook Engeland tegen zich vinden. Stemt het in alles toe, dan zijn het de handen stevig gebonden. A's men bedenkt, dat dit alles het werk van Canada is, een land met nog geen 8 miljoen inwoners, dan beseft men, dat lidmaatschap van den Britschen Statenbond aan een volk de gelegenheid

tot machtsoefening kan geven, die het in volstrekte onafhankelijkheid nooit zou vinden.

Alles bijeen genomen is het werk van de Rijksconferentie dus hoopvol geweest. Hoopvol voor de wereld, omdat de uitwerking van een los federatief verband opnieuw geweest is, dat het groote Britsche Rijk een politiek van gematigdheid moet voeren en de gevaarlijke problemen van de Stille Zuidzee onderwerpen aan een conferentie met de andere belanghebbenden. Hoopvol voor het Rijk zelf, omdat de volken der dominions er de les uit kunnen trekken, dat het huidige stelsel — en van een straffer aanhalen van de banden van het Rijk is ten slotte zelfs geen sprake geweest — hun waarlijk medezeggenschap op de buitenlandsche politiek gunt. Het is een les, die misschien ook voor het Iersche volk nog waarde zal hebben, dat immers juist dezer dagen het aanbod van de positie van een Rijksdominion schijnt te moeten overwegen. Dat op zichzelf trouwens, de dramatische verandering van de Engelsche politiek ten opzichte van het ongelukkige en heldhaftige Ierland, schijnt ook aan den invloed van de dominions te moeten worden toegeschreven. 't Is waar dat wij niet weten, of Ierland op de Rijksconferentie zelve ter sprake is gebracht. Wat wij allen weten, is het aandeel dat Smuts in deze heilzame wending heeft gehad.

Londen, 21 Juli 1921.

P. GZYL.

BEPERKING VAN DE RUBBERPRODUCTIE.

In het avondblad C der N. R. Ct. van 16 October 1920 schreef ik o.a.:

„Persoonlijk ben ik sterk gekant tegen de voorgestelde overeenkomst om de geraamde productie voor November 1920/21 met 25 pCt. te verminderen; echter uit geen andere overwegingen, dan dat ik van dien maatregel, die met groote opofferingen van velen gepaard gaat, om verschillende redenen geen succes verwacht.”

„Het klinkt hard, maar „survival of the fittest” is hier m.i. het eenige, wat op den duur ook in cultures de basis van bestaan kan zijn.

„Daalt de rubberprijs door overproductie beneden kostprijs, dan zullen verscheidene ondernemingen de productie niet kunnen voortzetten en zal de overproductie daardoor vanzelf vroeger of later ophouden. Wat dan geschiedt, is de normale loop der dingen, die ook nog vóór heeft, dat elke ondernemer zich inspant, den productieprijs zoo laag mogelijk te maken.”

Deze meening bestaat bij mij nog onverzwakt. Men moet niet probeeren, ten koste van de beter gesitueerde ondernemingen, de minder of niet-levensvatbare, die veelal in een „boom”-periode zijn opgericht of niet gezorgd hebben hun liquiditeit te verzekeren boven water te houden. Het particulier initiatief zal wel hulp verleen aan hen, die de kans bieden, die hulp later terug te betalen.

Tenzij een productiebeperking door de staatsmacht gesteund wordt, waarover hieronder meer, bestaat het gevaar, dat zoodra de prijzen stijgen, weder nieuwe ondernemingen opgericht worden. De uiteenlopende belangen in de rubbercultuur maken de kans, dat de ontworpen organisatie hecht zal zijn, uiterst gering. Slechts de nood drijft de producenten, speciaal de zwakke broeders, te zamen. Terecht wees de „Times” dezer dagen hierop.

De richting, waarin de oplossing ligt is eerder aanpassing van den kostprijs aan de verminderde koopkracht der wereld, verlagings van den kostprijs dus, dan beperking der productie, waardoor de kostprijs juist belangrijk stijgt! Niet productiebeperking zal de consumptie doen toenemen, doch wel verlagings van den kostprijs. En deze is het eerst mogelijk bij de gunstige gesitueerde ondernemingen.

Men kijkt bij het zoeken van de oorzaak der verminderde vraag, bij voorkeur naar de Vereenigde Staten. Inderdaad is de consumptie daar, tijdelijk, zeer afgenomen. Doch men moet niet vergeten, dat Rusland en Duitschland nog zoo goed als geheel uit de markt zijn. Treden deze landen weer als verbruikers op, dan zal de overproductie (of onderconsumptie)

spoedig genoeg verdwijnen. Trouwens, voor pessimisme ten aanzien van de toekomst van het artikel is naar mijne meening geen reden. De prijsstijging in de laatste weker, als van zuiver speculatieven aard onder invloed der productiebeperkingsvoorstellen, buiten beschouwing latend, zien wij in de V. S. consumenten, die het vorig jaar à tout prix hun voorraden van de hand deden, deze weder langzamerhand aanvullen. Een gunstige factor, een niet overdreven productievermeerdering in de toekomst is voorts, dat de huidige malaise de oprichting van nieuwe ondernemingen heeft stopgezet.

Betreft het bovenstaande mijn bedenkingen tegen de *productiebeperkingen in het algemeen*, er is iets in de jongste voorstellen, wat deze bovenmate onsympathiek maakt. In de rondgezonden circulaire staat toch te lezen:

„Waar de vrees bestaat, dat een minderheid der producenten, door zich aan die productiebeperking te onttrekken, en door intendeel hun productie sterker op te voeren naarmate zij van andere zijde wordt ingekrompen, de regeling geheel illusoir zou maken, zijn de opstellers van het schema te rade gegaan met de mogelijkheid om, door medewerking van het Nederlandsch-Indische gouvernement — in overeenstemming met door de regering der Engelsche koloniën te treffen, maatregelen — een toetreding van alle producenten te verkrijgen.”

De opstellers van bovengenoemd schema hebben zich die gouvernementshulp als volgt gedacht:

Uitvoer van rubber wordt verboden en afhankelijk gesteld van licentiën, welke door een comité, waarin ook regeringsambtenaren zitting hebben, worden verstrekt.

De bedoeling is, dat vergunning tot uitvoer alleen zal worden gegeven aan hen, die zijn aangesloten bij de rubberverkooporganisatie, en tot nader vast te stellen hoeveelheden.”

Nu weet iedereen, hoezeer de handel in de jaren die achter ons liggen, gebukt ging en gezocht heeft onder allerlei regeringsmaatregelen, toezicht hierop, toezicht daarop, vergunning noodig hiervoor, consent daarvoor. En ieder heeft een zucht van verlichting geslaakt, toen dit alles verdween en de handel en cultuur weer ongestoord konden worden uitgeoefend.

Wat ziet men hier nu evenwel gebeuren?

Zoodra zit een bepaalde categorie in de misère, of ze klopt bij de regering aan om steun, zonder na te gaan welke krachten daardoor worden ontketend. Regeeringsbemoeienis is alleen gewettigd, wanneer een zóer positief algemeen belang op het spel staat en dat is bij de rubbercultuur toch zeker niet het geval. De regering zal echter wel zoo verstandig zijn niet tot steunverleening over te gaan. Bezint eer gij begint! Want helpt men heden de rubbercultuur, dan kan hulp aan andere noodlijdende cultures morgen niet geweigerd worden en de overheid geraakt al dieper in het moeras; de Britsche regering heeft haar hulp dan ook al zoo goed als geweigerd.

Anders staat de zaak met de geprojecteerde cultuurhulpbank. Men kan over het nut hiervan verschillend denken en van oordeel zijn, dat de creditverleening toch door particulieren kan geschieden, hetgeen men ook al weer wenschelijk of niet kan achten, maar in ieder geval is hier geen sprake van een dwangmaatregel als het gevraagde uitvoerverbod. Tijdelijk, om de crisis te overbruggen, kan deze bank haar diensten bewijzen, zij zal echter ook alleen, volgens goede handelsbegrippen, voorschotten verleen, indien zij van oordeel is, haar geld terug te zien. De ondernemingen, die er hopeloos voorstaan, zullen dus ook wel vergeefs bij haar aankloppen. Doch alle ingrijpen in de *productie* door middel van Staatsbemoeienis is uit den boeze. Zulks voor te staan is wel een heel voos punt van de circulaire.

J. P. SCHALKWIJK.

HET RAPPORT VAN DE STAATSCOMMISSIE VOOR HET BOUWBEDRIJF.

Betrekkelijk kort, acht en een halve maand, na haar instelling heeft de Commissie van Onderzoek

naar de toestanden in het Bouwbedrijf het eerste deel van haar rapport uitgebracht. De Commissie had een drieledige taak:

1e. een onderzoek in te stellen naar de toestanden in het bouwbedrijf;

2e. in een rapport mede te deelen, in hoeverre de toestanden in het bedrijf als ongewenscht zijn te beschouwen en, mede met het oog op de voorziening in den woningnood, wijziging behoeven;

3e. in dat rapport mede te deelen, wat naar het oordeel der Commissie als redelijke arbeidsvoorwaarden voor het bouwbedrijf zijn aan te merken.

Naar Minister Aalberse in zijn installatie-rede zeide, was de aanleiding voor de instelling der Commissie gelegen in de menigvuldige arbeidsconflicten in het bouwbedrijf, speciaal in de uitsluiting, waartoe de werkgeversorganisatiën verleden jaar waren overgegaan. Dergelijke storingen moesten in de toekomst zooveel mogelijk worden voorkomen en daarom wees de Minister met nadruk op het laatste gedeelte der taak. Zoo mogelijk moest het advies der Commissie als grondslag kunnen strekken voor de toekomstige regeling, in overeenstemming tusschen werkgevers en werknemers, der arbeidsvoorwaarden in het bouwbedrijf, of, zoo men hierin niet slaagde, dan moest het advies toch kunnen dienen voor de Regeering om haar standpunt te bepalen als grootste werkgeefster in het bouwbedrijf.

De Commissie heeft haar taak breed opgevat. Zij spreekt niet alleen van de arbeidsvoorwaarden, doch ook van de beschikbaarstelling en de prijzen van de bouwterreinen en van de bedrijfsleiding tijdens den bouw, terwijl zij voor het tweede deel van haar rapport nog in uitzicht stelt een bespreking over de bouwmaterialen en den technisch-economischen opzet van den bouw.

Mijn plan is hier voornamelijk aan een nadere beschouwing te onderwerpen wat de Commissie over de arbeidsverhoudingen naar voren brengt. Volledigheidshalve wil ik echter even in het kort de conclusies mededeelen, waartoe de Commissie naar aanleiding van de beide andere onderwerpen in het eerste deel van het rapport komt. Bouwrijpen grond acht de Commissie over het algemeen in voldoende mate aanwezig, zij dringt echter toch aan op een verkorting van de onteigeningsprocedure in navolging van het praeadvies van Mr. Dr. J. Versteeg voor het congres van de Vereeniging van Nederlandsche Gemeenten in Juni 1920, en op een bepaling van de vergoeding aan den eigenaar naar de verbruikswaarde van den grond; zij wijst op de hooge kosten in het bouwrijpmaken en waarschuwt daarom tegen den tuinstadbouw, die door de geringe bevolkingsdichtheid te groote terreinkosten veroorzaakt. Bij de behandeling van de bedrijfsleiding tijdens den bouw adviseert de Commissie tot het opmaken van een uitvoerige begrooting door den bouwheer ter bestrijding van de misbruiken, die zich bij aanbesteding voordoen en verder vraagt zij bij de bespreking van den eigenbouw verlaging van de overheidspremie voor de grootere woningen en het vaststellen van de huur voor de kleinere.

De verdienste van het werk der Commissie in verband met de arbeidsvoorwaarden is wel in de eerste plaats, dat zij het verschijnsel der zoo abnormaal hooge loonen, die in het bouwbedrijf worden verdiend, aan een nauwkeurig onderzoek onderwerpt. Zij gaat na, welken invloed de loonen der bouwvakarbeiders hebben op de huren der woningen en de toekomst is wel geschikt het belang van dit onderzoek te bewijzen. Voor een arbeiderswoning zijn, naar het type, 1200, 1800 of 2800 arbeidsuren noodig, wat in Amsterdam een bedrag aan loon van f 1600, f 2500 of f 4000 vertegenwoordigt of 25—40 pCt. van de kapitaalwaarde der woning. Door aan te nemen, dat een arbeider 8—25 pCt. van zijn inkomen aan huur besteedt, komt de Commissie aldus tot de conclusie, dat „het arbeidersgezin 1,5—7,5 pCt. van zijn inko-

men besteedt aan een uitgave, welke recht evenredig is met de loonbedragen, welke tijdens den bouw zijn uitgegeven." Bij een uitgave aan loon bij den bouw van f 2000,— betaalt de bewoner dus per week — rentevoet 6 pCt. en afschrijving 1 pCt. — f 2,69 om deze loonkosten te dekken en dit bedrag gaat met het stijgen en dalen der bouwloonen op en neer. Juist omdat deze uitgaven van het arbeidersgezin het reële loon voor een niet-onbelangrijk deel bepalen, meent de Commissie, dat de redelijkheid van de loonen in het bouwbedrijf moet worden beoordeeld naar de loonen, die in andere bedrijven worden verdiend.¹⁾ De juistheid hiervan springt in het oog, al zal nader moeten blijken, of de Commissie aan haar beginsel steeds trouw blijft. Indien er al in een zuiver luxe-bedrijf weinig tegen in te brengen zal zijn, dat de arbeiders bij uitzondering meer dan normaal verdienen, waardoor dus voor het luxe-artikel een iets hooger prijs moet worden gevraagd, geheel anders is het bij de productie van een eerste levensbehoefte als woonruimte, hier zullen de meerdere verdiensten van de betrokken arbeiders ten slotte — het bijdragestelsel zal toch niet steeds kunnen blijven gelden — door hun mede-arbeiders moeten worden voldaan. Een vergelijking van de loonen in het bouwbedrijf en daarbuiten ligt dus voor de hand en de Commissie houdt zich met deze dan ook langdurig bezig. De vergelijking is minder eenvoudig dan op het eerste gezicht wellicht zou schijnen. Men kan toch niet volstaan met het naast elkaar leggen van de bedragen, opgenomen in de collectieve arbeidsovereenkomsten, die in de verschillende bedrijven zijn afgesloten; ten eerste wijken de werkelijk betaalde loonen vaak belangrijk af van de minima, die in het collectieve contract zijn neergelegd en dan zijn er nog verscheidene elementen in de arbeidsvoorwaarden, die, hoewel niet in geld uitgedrukt, toch daarin kunnen worden gewaardeerd en aldus de hoogte van het eigenlijke loon mede bepalen; ik doel hier bijv. op doorbetaling van loon bij ziekte, op vacantie met behoud van loon, werkloosheidskansen enz.

Bij het vergelijken van de werkelijk verdiende geldloonen schat de Commissie, op grond van de door haar verzamelde gegevens, de weekinkomsten van handzetteren in drukkerijen op f 42,— à f 43,—, van meubelmakers op f 41,49, van geschoolde metaalbewerkers op f 41,14, van bakkers op f 38,— à f 39,— en van de beide hoogste groepen gemeentewerklieden op f 38,70 en f 40,50, alles in Amsterdam. Daarnaast komen dan te staan de geschoolde bouwvakarbeiders, metselaars en timmerlieden, met, eveneens in Amsterdam en bij een volle arbeidsweek, een gemiddeld weekinkomen van respectievelijk f 59,40 en f 53,78, wel dus een belangrijk hooger bedrag. Om dit verschil nog duidelijker te laten uitkomen, ontleen ik aan het Rapport het volgende staatje, waarin aan de hand van de duurtestatistiek van het Gemeentelijk Bureau van Statistiek te Amsterdam de tegenwoordige loonen zijn herleid tot de bedragen, waarop zij naar de geldswaarde van 1915 zouden hebben moeten luiden; de vergelijking met de loonen in dat jaar wordt daardoor gemakkelijker.

Beroep.	Gemidd. weekin-komen over 1915	Weekin-komen per 31 Dec. 1920	Als voren herleid op prijsniveau vóór d. oorl.	Vooruitgang (+) of achteruitgang (-) in welstand tegen over 1915
Timmerlieden	18,20	53,78	24,30	+ 33,5 pCt.
Metselaars	19,70	59,40	26,80	+ 36,1 „
Gemeentewenkl. 2)	18,90	40,50	18,30	— 3,1 „
Bakkersgezellen	15,—	36,—	16,20	+ 8,0 „
Typografen	15,39	39,64	18,—	+ 17,0 „
Metaalbewerkers	17,98	41,14	18,60	+ 3,4 „

¹⁾ [Verg. pag. 248, jaargang 1920. — Red.]

²⁾ Men neme hierbij in aanmerking, dat de gemeentewerklieden van Amsterdam met 1 Januari 1920 vrijstelling hebben verworven van de verplichte premiestorting voor pensioen, wat dus een loonsverhoging van pl.m. 6 pCt. beteekent.

Duidelijk blijkt hieruit, hoever de bouwvakarbeiders de werklieden van andere bedrijven achter zich hebben gelaten, terwijl toch de voor de eersten opgenomen cijfers geenszins aan den hoogsten kant zijn: bij den nieuwbouw verdienden in Amsterdam van 1 November tot 24 December 1920 32 pCt. van de heiers, 18 à 20 pCt., van de metselaars en opperlieden en 18 pCt. van de stucadoors meer dan f 80,— per week.

Staat dus enerzijds vast, dat de geldloonen der bouwvakwerklieden belangrijk hooger zijn dan die, welke gemiddeld elders worden verdiend, gelijk ik reeds hiervoor zei, verscheidene elementen moeten nog bij de gemaakte vergelijking in rekening worden gebracht. De bouwvakarbeiders genieten geen vacantie met behoud van loon, welke langzamerhand in de meeste andere bedrijven is doorgedrongen; hiervoor zullen dus enkele percenten bij de inkomsten in het bouwbedrijf in mindering moeten worden gebracht. Veel gewichtiger is echter de invloed, welke bij de vergelijking der loonen aan de werkloosheid moet worden toegekend. Voor gewone werkloosheid, door overvoering der arbeidsmarkt, behoeft wel voorloopig bij het bouwbedrijf niet gevreesd te worden, doch men kent daar naast deze de werkloosheid als gevolg van ongunstig weer — de arbeiders ontvangen dan 70 pCt. van het in het contract bepaalde loon — en als gevolg van het wisselen van werkgever, wat bij de groote mutaties onder de bouwvakarbeiders veel meer dan elders voorkomt. De Commissie meent dan ook, dat deze factoren het op zichzelf zouden rechtvaardigen, indien de arbeiders in de bouwbedrijven 10 pCt. meer zouden verdienen dan andere categoriën met hen vergelijkbare werklieden. Neemt men dit nu aan, dan ziet men echter de loonen der bouwvakarbeiders de andere loonen nog belangrijk overtreffen. Worden het gemis van vacantie en de grotere werkloosheidskansen te zamen op 12 pCt. geschat, dan zou men dus bij een gemiddeld loon van geschoolden van f 40,—, een loon van f 45,— voor de werklieden in het bouwbedrijf billijk moeten achten.

Bij haar vergelijking brengt de Commissie echter nog een ander element naar voren: de gunstige conjunctuur, die in het bouwbedrijf heerscht en op grond van deze acht zij nog een extra-verhoging van 10 à 15 pCt. gerechtvaardigd. Ik vrees, dat de Commissie thans van haar tot nu zoo rechten weg afdaalt. De basis van de vergelijking, die door de Commissie wordt getroffen, was, dat de bouwvakarbeider zich niet door abnormaal hooge loonen ten koste van de andere werklieden mag verrijken, maar hoe zouden zij dit anders kunnen doen dan uit hoofde van de in de bouwvakken bestaande conjunctuur en wordt de Commissie dan aan haar vooropgestelde beginsel niet ontrouw, als zij juist op grond van die gunstige conjunctuur toch weer een extra-verdienste van 10 à 15 pCt. toelaat? Dit percentage is geheel willekeurig, waarom mag het niet de 20 à 25 pCt. zijn, die, indien men de thans werkelijk uitbetaalde loonen wilde handhaven, op rekening der conjunctuur zouden kunnen worden geschreven? De Commissie motiveert haar beperking hiermee, dat een voorgaan in loonsverhoging van een bepaalde groep arbeiders den anderen een steun geeft om te volgen en een algemeene welvaartsvermeerdering van 33 à 40 pCt. acht zij in de naaste toekomst terecht uitgesloten. Maar meent de Commissie dan, dat een loonsvermeerdering over de geheele lijn van 20 à 25 pCt. bij de bestaande economische omstandigheden, nu allerwegen neiging bestaat tot loonsverlaging over te gaan, wel op het gebied der mogelijkheid ligt? Weinigen zullen haar waarschijnlijk in dit optimisme volgen. M.i. had zij zich bij haar vergelijking moeten beperken tot het in rekening brengen van de bijzondere arbeidsverhoudingen, die in het bouwbedrijf bestaan en, indien het dan verkregen loonbedrag naar haar oordeel te laag zou zijn geweest om als voorstel kans van slagen hebben, had zij het zuiver opportunistisch moeten verhoogen zonder te

zoeken naar een motiveering, die den toets der critiek niet kan weerstaan. Het feit der verhooging zelf acht ik moeilijk aanvechtbaar en uitvloeisel van verstandige politiek. Ook al mogen de bouwvakarbeiders thans belangrijk meer verdienen dan hun klassegenooten, bedragen van f 50,— à f 60,— kunnen bij de bestaande duurte op zichzelf nog zeker niet als overdadig worden beschouwd voor het onderhoud van een gezin en daarbij komt, dat de arbeiders te veel O. W. op zooveel grooter schaal onder de handelaars in materiaal en de werkgevers hebben gezien, dan dat een plan hun de zooveel geringere crisiswinst volledig te ontnemen en hen aldus geheel op hun oude peil terug te brengen, praktisch uitvoerbaar zou kunnen zijn. Ook de thans door de Commissie geformuleerde voorstellen, die dus met de conjunctuur rekening houden, zullen hun uitvoerbaarheid nog moeten bewijzen.

De Commissie acht dus een loon van de bouwvakwerklieden, dat het loon van vergelijkbare arbeiders met 20 tot 25 pCt. overtreft, gerechtvaardigd. Zij komt aldus tot bedragen van pl.m. f 50,— à f 52,— voor de geschoolden onder de eerstgenoemden in gemeenten der eerste klasse, of bij een 45-urige werkweek tot f 1,15 per uur of f 51,75 per week. Deze bedragen gelden dan als gemiddeld uur- of weekinkomen, dat in tarief zal worden verdiend. Daaronder stelt de Commissie een minimum-uurloon voor van 94 cents, bij werken in tarief zal dit dus als regel met ten minste 20 pCt. worden verhoogd tot f 1,15; een maximum bestaat niet — de vroegere collectieve contracten voor het bouwbedrijf kenden dit wel —; met de prestatie kan dus het wekelijksch inkomen onbepaald worden opgevoerd. Het minimum-uurloon van 94 cents is nu (bij het schatten van de conjunctuur-verhoging door de Commissie valt het moeilijk aan toeval te denken) juist dat, wat in den laatsten tijd in het oude collectieve contract gold en ook weer in het nieuwe is overeengekomen; in de laagste gemeenteklasse stelt de Commissie een verhoging van 57 op 64 cents voor. Niet in de minimum-, doch in het gemiddeld week- of uur-inkomen komt dus in verband met het geheel der voorstellen der Commissie de bezuiniging op de arbeidskosten naar voren.

De voorstellen zelf, waarbij dus de berekening van het op het oogenblik billijk geachte loon- of inkomen-cijfer van ondergeschikt belang is, wil ik thans in het kort weergeven. Voorop worde gezet, dat de Commissie meent — na het hiervoor geschrevene is het geenszins te verwonderen — de bepaling van het loon niet aan het spel van vraag en aanbod te kunnen overlaten; het zou dan in de gemeenten met grooter woningnood een zoodanige hoogte aannemen, „dat het als een onredelijke en anti-maatschappelijke druk op andere arbeidersgroepen, voor welke de conjunctuur minder gunstig is, moet worden gekwalificeerd.” De bepaling van het loon zal dus geschieden door het vaststellen van een gemiddeld uur-inkomen, gelijk hierboven reeds werd uiteengezet, en op dit uur-inkomen zullen de tarieven, welke in het bouwbedrijf zullen gelden, worden gebaseerd. De Commissie wil door den Minister van Arbeid in de voornaamste steden tariefcommissies doen instellen voor de onderscheidene takken van het bouwbedrijf; zij zullen bestaan uit zes leden (twee vertegenwoordigers van arbeiders-, twee van werkgeversorganisaties en twee leden, die respectievelijk de rijks- en plaatselijke overheid zullen vertegenwoordigen) en zullen voor elke verrichting, die in den betrokken tak van het bedrijf voorkomt, den gemiddelden tijd bepalen, welke een arbeider er voor noodig zal hebben. Deze tijd, vermenigvuldigd met het gemiddelde uur-inkomen, geeft het geldbedrag, welke voor elke verrichting wordt betaald. Wie er dus meer tijd voor noodig heeft, zal per week minder ontvangen dan het gemiddelde week-inkomen, wie minder tijd aan de verrichting besteedt, zal meer ontvangen. Het gemiddeld uur-inkomen, waarvoor de Commissie, gelijk wij zagen, thans voor 1921 een bedrag adviseert, zal door de Rijksoverheid worden bepaald, na het inwin-

nen van het advies der bovengenoemde tariefcommissies.

Betekenen deze voorstellen nu een bindende prijszetting van overheidswege voor den arbeid van bouwvakwerklieden, met strafsancie bij overtreding zoowel van werkgevers- als van werknemerszijde? De Commissie, meende, dat dit slechts de geheimhouding der overtreding zou bevorderen en daarom heeft zij dit denkbeeld dan ook verworpen. Zij wil nu het gemiddeld uur-inkomen slechts bindend doen vaststellen voor allen bouw met overheidssteun en het tevens als grondslag nemen voor de beoordeeling voor inschrijvingen bij overheidsaanbestedingen. Daar de bouw, direct of indirect van overheidswege, verreweg het voornaamste is op het oogenblik, meent de Commissie, dat de loonen in het geheele bouwbedrijf zich naar de door de Regeering vastgestelde bedragen zullen richten.

Ziehier het voornaamste — de Commissie geeft ook nog middelen aan om de mutatie onder de werklieden te verminderen en hun een week vacantie met behoud van loon te verschaffen — de voorstellen, die op dit punt worden gedaan. Hoofdzak is, dat zeer voorzichtig geprobeerd wordt te naderen tot een publiekrechtelijke bepaling van de belangrijkste der arbeidsvoorwaarden, het loon. Dit zou de eerste maal zijn dat iets dergelijks hier geschiedde en dat het nu wordt voorgesteld niet om arbeiders te beschermen bijv. tegen een bezoldiging, die geen minimum-levensonderhoud waarborgt — zoo'n bescherming zou zeker vaak bijzonder gewenscht zijn geweest, men denke slechts aan de huisindustrie — maar juist om hun een verkregen, zij het terecht sociaal nadeelig geacht, voordeel te ontnemen, maakt het niet waarschijnlijk, dat het onder de arbeiders gemakkelijk ingang zal vinden. Duidelijk blijkt dit reeds uit de houding van hun organisaties in de Commissie. Twee trokken zich tijdens den arbeid uit haar terug. De syndicalistische organisatie gaf als reden, dat de Commissie het enquête-recht niet had en aldus geen diepgaand onderzoek naar de baten, door de werkgevers ontvangen, kon instellen, terwijl zij er tevens tegen opkwam, dat het thans verschenen eerste deel, dat voor de arbeiders zoo onaangename conclusies bevat, afzonderlijk zou verschijnen vóór het tweede, dat de prijzen der bouwmaterialen zou bespreken. De moderne organisatie vroeg, toen haar reeds drie weken voor bestudeering gegeven waren, uitstel van de behandeling der conclusies in zake de arbeidsvoorwaarden en, daar dit uitstel geweigerd werd, namen haar vertegenwoordigers hun ontslag. De Minister is thans aan het bezwaar betreffende het enquêterecht tegemoet gekomen en heeft de indiening van een wetsontwerp, dat de Commissie dit recht verleen zal, in het vooruitzicht gesteld. De beide uitgetreden organisaties zullen dan waarschijnlijk weer aan de werkzaamheden deelnemen. Het is te hopen dat het de Commissie dan gelukken mag de rest harer werkzaamheden met eestemmingheid te beëindigen. Mochten de maatregelen door haar voorgesteld om zoowel de handelaars en werkgevers als de werknemers in het bouwbedrijf ten bate der gemeenschap in hun conjunctuurwinsten te beperken, met de instemming van beiderzijdsche organisaties tot stand kunnen komen, dan zou zeker de kans op verwezenlijking belangrijk zijn toegenomen. Voor eenige vrees is echter wel aanleiding.

Volledigheidshalve wil ik nog even vermelden, dat de Commissie een aparte afdeling wijdt aan de hygiëne en veiligheid in het bouwbedrijf. Haar voornaamste conclusie is hier, dat een afzonderlijke wet zich speciaal met deze moet bezighouden.

J. C. SCHREUDER.

LONDENSCHER CORRESPONDENTIE.

De droogte en het loonvraagstuk; de verdere behandeling der Anti-Dumping-bill; de woningpolitiek der regeering; halfjaarlijksche cijfers der Joint-Stock Banks.

Onze Londensche correspondent schrijft ons d.d. 22 Juli 1921:

The danger that trade will be upset by the political situation has been seriously increased by the defeat which the Government sustained this week over the Finance Act. The occasion of the defeat was a trivial enough matter; a motion to exempt the profits of co-operative societies made by selling goods to members from the corporations tax. This was resisted by the Government, with the result that on a vote the amendment was carried against it by a majority of two.

The leader of the House took the matter very lightly, and did not even adjourn the House, but the defeat was one more sign that the enormous majority which the Government commands cannot always save it from defeat, even on subjects which are traditionally taken as implying the essential prerogatives of Executives. The Government does not propose to reverse the vote, so that co-operative societies have done well out of the situation, whilst the prestige of the new Chancellor of the Exchequer has suffered a blow. On all sides the desire of the Cabinet to avoid an autumn session is taken to mean that the Parliamentary leaders are anxious to have spare time to elaborate a new programme for the General Election which is regarded as more or less inevitable.

The drought continues, and a very serious situation has thus developed. In many parts of the country the cereal crops are excellent, except that the straw will be short; but the root and potatoe crops have done very badly, the hay harvest has been largely spoiled, and farmers have already been forced to raise the price of milk, owing to the necessity of feeding stock on imported fodder. The fruit crop is regarded as completely lost. The result is that it will be impossible to avoid a sharp rise in food prices, and now that wages are coming down on all sides, this is a very serious matter, for it is not easy to see how renewed labour unrest can be avoided. So far as the men on sliding scales are concerned, of course, the position is not so bad, for the wages will not fall so rapidly, but it will certainly cause much trouble all round. At the moment, for instance, the position in the Transport Industries is that the wages of dock labourers are to be cut by 3-shillings a day by stages. If food prices are to remain up, or even to rise, it will be impossible to get the men to accept the reduction.

Apart from the appeal to the British public to come to the assistance of the starving populations, the Russian news of the week includes the statement that the French Government intends to contest a case in the English Courts against the action of the Soviet Authorities. A parcel of timber sold in this country has been identified as the property, or at any rate, as the former property of a Russian merchant at Archangel, who had sold this timber to the French Government. The latter now intends to dispute the validity of the resale in the Courts. A certain amount of interest is being taken in the possibility of the return of property by the Russian Government to the original mining and oil companies whose possession it formerly was, and the companies concerned are unanimous in their statement to the Press that as far as the physical state of the property is concerned, there is little room for criticism.

The Committee stage of the Anti-dumping Bill is now concluded, and the folly of the opposition has prevented a valuable concession on the part of the Government from being incorporated into the Bill. The Government were prepared to waive protection under Part I of the Act, which deals with the Key Industries, in those cases in which it was shown after inquiry that the industry was not making progress in spite of the protection afforded. The Opposition joined in the chorus of criticism which was at once poured out on the proposal, instead of

accepting the offer. The result was that Mr. Baldwin at once announced that he would bow to the decision of the House, and withdrew the clause. Thus the Opposition has deprived the country of the very valuable opportunity of pressing the case against the protected industries home by means of detailed inquiries. On the other hand, a new clause provides the Government with the power of exempting articles from the operation of the orders which are to issue under the act, whilst the principle has been laid down that before an industry can claim to be protected under the anti-dumping clauses, it must show that it is being conducted with efficiency. This amendment was bitterly attacked by the protectionists as an insidious attempt by the Free-Trade supporters of the Government to sap the bill of all force, but it was carried all the same. These amendments are additional to those which will be incorporated in the Bill during the Report stage, which will be taken next week.

The resignation of Dr. Addison was the occasion of an animated debate last night, when the Housing Policy of the Government was again discussed. The Leader of the Free Liberals argued that the breach of faith on the part of the Government could not be excused by reference to the lack of money: for this was itself the result of profligate expenditure in the East, whilst the Leader of the Labour Party emphasised the social aspects of the question. Sir Alfred Mond, speaking for the Government, minimised the extent of the difference between the original and the amended scheme of the Government. At the utmost the difference in the total of houses to be provided by aid of subsidies did not amount to more than 25000 houses. All engagements entered upon on the strength of the Government's promise would be honoured. In any case the action already undertaken would burden the budget with £10 millions a year for the next 60 years. Mr. Lloyd George, who also spoke in the debate, maintained that it was useless to commit oneself to contracts which would only result in the cost of houses being too great, when by waiting the price of building would come down. The Government carried its vote by a large majority, and we shall probably hear no more of this matter except at election times. The whole policy of restricting rents and combining this with an attempt to build houses which the rent restriction prevented private individuals from building, is an extremely foolish one, and the sooner the whole interference with the building trade is stopped, the better for everyone.

The wishes of the business community have again been fulfilled, and the Bank Rate is down another one-half per cent. The low discount rate at which the £60 millions of Treasury Bills were taken last week shows that there is a considerable amount of ready cash at the moment, so that keeping the rate up would have meant that the Bank was out of touch with the market. The announcement was followed by a reduction of the Bankers and Brokers Deposit rates to 3½ and 3½, 3¼ per cent, which seems to indicate that the Banks in future intend to maintain a difference of 2 per cent between their rate for deposits and the Bank Rate.

The half yearly figures for the Joint Stock Banks are now out. As regards the Big Five, the figures are as follows:

	June 30/21	June 30/20	Dec. 31/20
	(mills. stg.)		
Deposits	1620	1585	1631
Acceptances	48	75	79
Cash, cheques with and on other banks .	254	305	274
Money at Call	80	77	89
Investments	287	308	282
Discounts	332	190	282
Advances	736	794	767

It will be noted that very considerable changes

have taken place in these figures in the last twelve months, and especially in the last six. Since last December the volume of Bills Discounted has increased very greatly; due entirely to the increased holding of Treasury Bills. Investments have increased slightly; advances show a very welcome decline. The fall in deposits was to to be expected, the surprising thing is that it is not more. On the other hand, the shrinkage in the acceptance total shows how greatly the banks have been affected by the trade slump.

It is announced that the Imperial Conference has passed a resolution on the oil policy of the Empire, laying down the principle that the oil supplies of the Empire should be reserved for the Navy. The actual terms of the resolution are not yet known, but this seems to imply some sort of restrictive legislation.

Some stir has been made by the announcement that the Dyestuffs Corporation intends to pass its dividends. No doubt the trade slump is responsible in the main for the trials of the shareholders, but it shows that the change in the direction of the Corporation, upon which I commented some time ago, has not been able to produce very brilliant results so far.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht met bijlagen van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Juni 1921, vergeleken met de overeenkomstige cijfers van Juni 1920.

De oorlogswinst- en verdedigingsbelastingen brachten tot dusver in totaal op f 964.633.868, waarvan f 719.185.059 op rekening komt van eerstgenoemde heffing.

Met inbegrip van de opcenten ten behoeve van het leeningfonds — behalve die op den suikeraccijns, welke geen verzwaming van belastingdruk medebrachten — is in totaal een som van f 1.166.468.171 ontvangen uit belastingheffing, die haren grond vindt in de buitengewone omstandigheden.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 40.833.797 op, tegen f 39.064.464 in Juni 1920 en vertoont mitsdien een vooruitgang van f 1.769.333. Hierbij dient echter in aanmerking te worden genomen, dat in de opbrengst van de zegelrechten in Juni 1921 is begrepen een bedrag van f 280.937 wegens ontvangsten aan de postkantoren over Mei 1921.

De totale opbrengst in de afgelopen maand overtrof de raming met een bedrag van f 7.299.547.

Daar de opbrengst der middelen over de eerste vijf maanden van het loopende jaar de raming overtrof met een bedrag van f 6.508.215, overtreft de opbrengst over het eerste half jaar van dit jaar de raming met f 13.807.763.

Tot de hoogere opbrengst in de maand Juni 1921, in vergelijking met die in Juni 1920, droegen vooral bij de personeele belasting, de inkomstenbelasting, de vermogensbelasting en de dividend- en tantièmebelasting, alsmede de suiker-, gedistilleerd- en bieraccijnzen en de opbrengst der loodsgelden.

Daarentegen brachten o.a. minder op de grondbelasting, de zout- en geslachtsaccijnzen, de zegel- en registratierechten, het statistiekrecht, en de rechten op den invoer.

De mindere opbrengst van de grondbelasting is het gevolg van achterstand in het opmaken der kohieren, in verband met de wijziging van de gemeentewet, ten opzichte van de gemeentelijke belastingheffing, terwijl de hoogere opbrengst van de personeele belasting waarschijnlijk nog het gevolg is van de nieuwe schattingen en van een vluggere aanslagregeling. Ten vorigen jare ondergingen de aanslagen vertraging door de met ingang van 1 Januari 1920 in werking getreden wet van 19 September 1919 (Staatsblad No. 580).

De mindere opbrengst van den zoutaccijns vloeit

voort uit den invoer van zout uit Duitschland, die van den geslachtsaccijns hangt samen met minder verbruik wegens stijging van de vleeschprijzen en met den invoer van Deensch- en Argentijnsch vleesch.

Het lagere cijfer der zegelrechten is het gevolg van den geringen omvang van den handel ter beurze, terwijl de afneming van het registratierecht samenhangt met de mindere emissies en het geringen aantal overdrachten van vast goed.

De hoogere opbrengst van de inkomsten- en van de dividend- en tantièmebelasting is een gevolg van het inhalen van achterstand en van de gunstige resultaten van het jaar 1919, welke voor de heffing der inkomstenbelasting 1920-1921 de basis vormden en ook op de baten in 1921 uit de dividend- en tantièmebelasting een gunstigen invloed oefenden en die gevallen, waarin aanslag en betaling niet spoeding op de uitdeelingen konden volgen. Dat de suikeraccijns weder eene verhooging in opbrengst aanwijst, houdt waarschijnlijk verband met het aanvullen van voorraden, terwijl de gedistilleerd-accijns meer opbracht door de navordering van de met ingang van 6 Januari j.l. in werking getreden accijnsverhoging. Het relatief geringe bedrag van de verhoging van de opbrengst van den gedistilleerd-accijns wijst op eene afneming van het verbruik.

Niettegenstaande de afneming van invoer- en statistiekrechten zijn de loodsgelden toegenomen, hetgeen waarschijnlijk een gevolg is van den toenemen den aanvoer van vrije goederen en den afnemenden aanvoer van goederen, waarvan invoerrecht naar waarde of gewicht wordt geheven.

Neemt men in aanmerking, dat, ten aanzien van de directe belastingen, de invloed van de economische inzinking nog niet in de cijfers tot uitdrukking kan komen en dat het tarief van den gedistilleerd-accijns sedert het opmaken van de raming belangrijk werd verhoogd, dan is niet te loochenen, dat de opbrengst van de middelen over Juni 1921 niet alleen ongunstig is te noemen, doch ook pessimistische verwachtingen ten aanzien van de opbrengst in de verdere maanden van 1921 moet wekken. Het stijgend percentage van de dir. bel. en het afnemend percentage in de totale opbrengst der middelen blijkt duidelijk uit het volgend staatje:

	1920	1921
Totale opbrengst	f 205.091.791	f 215.013.263
	(34,60 ^e pOt.)	(42,93 pOt.)
Opbrengst dir. belast. „	70.974.090	92.309.771
	(65,39 ^e pOt.)	(57,07 pOt.)
Opbrengst van de overige middelen	134.117.701	122.703.492

AANTEKENINGEN.

Het Monthly Bulletin of Statistics. — Een stapje op den weg, die leidt naar eenheid in de internationale statistiek, is gezet doordat het Monthly Bulletin of Statistics overgaat van den Oppersten Economischen Raad naar den Volkenbond. Reeds vroeger was bekend gemaakt, dat dit t. z. t. zou geschieden. Thans, nu, zooals het jongste nummer van het Bulletin mededeelt, de Opperste Economische Raad heeft opgehouden te bestaan, ¹⁾ wordt aan het plan uitvoering gegeven en zal binnenkort het werk, verbonden aan de voorbereiding en de publicatie van het Bulletin door den Volkenbond ter hand worden genomen. Totdat de daarvoor noodige maatregelen zijn getroffen, verschijnt het onder de huidige leiding vanwege den Volkenbond.

Eenige tabellen zullen gewijzigd worden en andere uitgebreid. In de tabellen, welke de cijfers der handelsbeweging geven en die, welke betrekking hebben op de financiën, zal de waarde in de valuta's der onderscheiden landen gepubliceerd worden in plaats van, zooals tot dusverre het geval was in één munt-

¹⁾ Deze mededeeling blijft geheel voor rekening van de redactie van het „Bulletin”.

soort, waarin de vreemde valuta's, tegen een overeengekomen vasten koers werden omgerekend, ongeveer met de goudpariteit overeenkomstig.

Mededeelingen ten aanzien van het Bulletin zijn te richten aan het Secretariaat van den Volkenbond te Genève.

Transafrikaansche spoorwegen. — De Transsaharabaan is een project, dat in den laatsten tijd weer meer ter sprake wordt gebracht. Het is bij de omstandigheid, waarin het kapitaal van Frankrijk zich bevindt, niet goed aan te nemen, dat de mogelijkheid om het plan uit te voeren naderbij is gekomen. De imperialistische macht, die Frankrijk zich verworven heeft, voert er evenwel toe om in meerdere mate over de beteekenis ervan te praten.

De weliswaar op de kaart verbonden Fransche koloniën in Noord-, West- en Midden-Afrika wachten voor hare directe gemeenschap nog op den bouw van een of meer spoorwegen door de Sahara. De producten, die deze gebieden kunnen voortbrengen zullen er waarde door gaan verkrijgen voor de Fransche markt. Tot de producten behooren: katoen, indigo, tabak en caoutchouc. Een ander belang, waarvoor de Transsaharabaan wordt aangeprezen is de verkorting van den reisduur naar Zuid-Amerika. Van de velerlei trajecten die in den loop der jaren geopperd zijn treden op den voorgrond, de richtingen Golf van Gabes, in Tunis, naar Sinder, in den Soedan, en Tanger naar Dakar in Senegambië. Dit laatste traject zou dan deel kunnen uitmaken van de postroute Parijs-Madrid-Gibraltar-Dakar, van waar in 3 à 4 dagen de overkant van den Atlantischen Oceaan bereikt wordt. De reisduur over deze route zou een derde korter zijn dan langs den gebruikelijken zeeeweg.

Ook de Britsche transafrikaansche spoorweg-aspiratie is sedert den oorlog in een nieuw licht gebracht. Door de verdrijving van de Duitschers uit Oost-Afrika, kan het ontbrekende lid in de Kaap-Kairo baan worden ingevoegd. Daarvoor is een nieuw denkbeeld geopperd, waaraan blijkbaar gevolg zal worden gegeven. Ter besparing der kosten van wegbouw wordt voorgesteld op het Tanganjika-meer ferrybooten in de vaart te brengen, die vice versa van een zuidelijk punt van het meer naar Kigoma zouden moeten varen. Aldaar zal de bestaande, door de Duitschers gebouwde, Centraalbaan tot Tabora kunnen worden gevolgd, om van daar de noordwaartsche richting, langs de nog niet voltooide lijn naar Oeganda, voort te zetten. Zooals de lezer weet, zijn noordelijk van den evenaar de terreinmoeilijkheden voor de Kaap-Kairo verbinding niet meer zoo groot.

De handel der Vereenigde Staten met Latijnsch Amerika. ¹⁾ — Uit onderstaande tabel blijkt de beteekenis door den handel met Latijnsch Amerika in den wereldhandel der Vereenigde Staten ingenomen.

	Import uit	Export naar	Totaal
	Dols.	Dols.	Dols.
Europa	1.227.842.145	4.466.655.197	5.694.497.342
Latijnsch Amerika ..	1.809.961.283	1.568.227.284	3.378.188.567
Verre Oosten	1.476.765.937	1.043.396.041	2.520.161.978
Afrika	150.285.194	165.661.771	315.946.965
Canada	614.333.652	984.577.118	1.598.910.770
Alle andere gebieden	210.000	242.337	452.337
Totaal	5.279.398.211	8.228.759.748	13.508.157.959

De handel der Vereenigde Staten met Latijnsch Amerika werd dus slechts door den handel met Europa overtroffen. Deze bedroeg echter in 1920 42 pCt. van het totaal tegen 50 pCt. in 1919, terwijl de handel met Latijnsch Amerika van minder dan 20 pCt. in 1919 tot 25 pCt. in 1920 steeg. Het aandeel van het Verre Oosten, Canada en Afrika bleef practisch gelijk, n.l. resp. 18, 11 en 2 pCt. van het totaal.

Afgewacht moet worden, aldus het Board of Trade

¹⁾ Zie pgn. 499, jaargang 1920.

Journal, waaraan bovenstaande en de hieronder volgende mededeelingen in hoofdzaak zijn ontleend, of de verandering in de verhouding van het aandeel van Europa en Latijnsch Amerika permanent zal blijken te zijn. Sinds 1910 toch bedroeg het aandeel van Latijnsch Amerika ongeveer 20 pCt., dus ook gedurende de oorlogsjaren, toen de Unie van de Europeesche mededingers in Zuid-Amerika weinig of geen hinder had en ondanks de propaganda voor het Panamerikanisme gemaakt. Een sprong op 25 pCt. kon dus wel eens blijken een tijdelijke afwijking te zijn geweest.

De verdeling van het handelsverkeer met Latijnsch Amerika blijkt uit onderstaand staatje:

	Import uit		Export naar	
	1919	1920	1919	1920
	Dols.	Dols.	Dols.	Dols.
Zuid-Amerika ..	687.525.388	7.1.053.871	441.747.728	623.910.163
West-Indië	462.741.191	798.355.784	355.815.945	646.588.805
Mexico	148.926.376	180.191.075	131.455.101	207.854.197
Midden-Amerika	45.941.338	70.360.553	58.570.911	89.874.119
Totaal	1.345.134.293	1.809.961.283	987.580.685	1.569.227.284

West-Indië, waar Cuba beslag legt op bijna vijf zesde van den handel, was dus in 1920 (wellicht wegens de hooge suikerprijzen) nog van meer beteekenis voor de Unie dan het geheele vasteland van Zuid-Amerika.

Voor de landen van Zuid-Amerika wordt het volgende overzicht gegeven:

Landen.	Import uit		Export naar	
	1919.	1920.	1919.	1920.
	Dols.	Dols.	Dols.	Dols.
Argentina	199.158.401	207.776.868	155.899.390	213.725.984
Bolivia	2.434.750	10.495.298	4.771.177	4.573.381
Brazilië	233.570.620	227.587.594	114.696.309	156.740.365
Chili	82.442.364	120.515.599	53.121.087	55.310.465
Columbia	42.911.409	53.644.022	24.143.646	59.142.277
Ecuador	8.966.435	14.479.903	7.500.603	12.244.165
Guiana:				
Britsch	399.110	4.817.126	5.124.215	6.991.951
Nederlandsch	904.920	580.229	1.547.238	2.393.142
Fransch	—	76.767	1.085.607	1.044.396
Paraguay	1.031.414	1.179.992	894.271	1.813.798
Peru	33.111.352	63.730.964	26.945.191	47.037.128
Uruguay	50.483.828	33.780.647	31.419.669	33.720.550
Venezuela	32.110.785	22.388.862	14.429.202	29.151.969
Falkland Eilanden..	—	—	170.123	20.592
Totaal	687.525.388	761.053.871	441.747.728	623.910.163

Het verloop van den handel gedurende het jaar 1920 blijkt uit onderstaand staatje, waarin de toeneming of afname van im- en exporten in procenten van hun waarde gedurende de overeenkomstige periode van het vorig jaar aangegeven worden:

	Toeneming (+) of daling (—) van den					
	Import uit			Export naar		
	Cuba.	Zuid Amer.	Mexico.	Cuba.	Zuid Amer.	Mexico.
	Per cent.	Per cent.	Per cent.	Per cent.	Per cent.	Per cent.
Eerste kwartaal ..	+ 93	+ 78	+ 26	+ 46	+ 4	+ 21
Tweede " ..	+ 99	+ 54	+ 28	+ 147	+ 40	+ 16
Derde " ..	+ 110	— 8	+ 31	+ 90	+ 45	+ 81
Vierde " ..	— 50	— 40	— 8	+ 70	+ 84	+ 54

De depressie en de in 't algemeen voor de meeste Latijnsch-Amerikaansche landen ongunstige wisselkoersen gedurende het laatste halfjaar 1920, blijken niet uit de exportcijfers over deze periode. Zelfs vertoonen de cijfers voor het laatste kwartaal 1920 een grootere toeneming bij 1919 vergeleken dan die voor één der andere kwartalen. Ten deele mag dit zeker op rekening gesteld worden van het feit, dat goederen, in de laatste maanden van 1920 verscheept, reeds voor in 't jaar besteld waren, doch toen wegens de groote hoeveelheid orders niet uitgevoerd konden worden. In de import-cijfers weerspiegelt zich zowel de prijsdaling als ook de verminderde omvang van den handel. De kwantitatieve invloed dezer twee factoren is echter niet na te gaan.

BOEKAANKONDIGING.

E. Helfferich. Die Wirtschaft Niederländisch-Indiens im Weltkriege und Heute. Hamburg, L. Friedrichsen & Co., 1921.

Onder bovenstaanden titel heeft de heer E. Helfferich, die door zijne verschillende publicaties, en meer in het bijzonder door zijn uitnemend in 1914 verschenen werk „die Niederländisch-Indischen Kulturbanken” de welverdiende reputatie verwierf van een der beste kenners te zijn van Nederlandsch-Indië op economisch gebied, in October 1920 voor de Aardrijkskundige Vereeniging te Hamburg eene voordracht gehouden over den invloed, dien de wereldoorlog op het Indisch maatschappelijk leven heeft uitgeoefend.

Waarom? De schrijver zegt het aan het begin en aan het einde zijner voordracht. Hij vangt aan met te constateeren, dat van alle groote tropische koloniën Nederlandsch-Indië tegenwoordig wel de eenige is, welke poorten voor den Duitscher open staan; maar bovendien zijn naar zijne meening de krachtige directe en indirecte economische verbandingen tusschen Nederlandsch-Indië en Duitschland van veel grooter beteekenis dan het arbeidsveld, dat eerstgenoemd land aan de Deutsche werkkraft aanbiedt. Nederlandsch-Indië toch is de kolonie van Duitschlands nabuur. Vóór den oorlog waren Duitschlands handelsrelaties met Nederlandsch-Indië sterk ontwikkeld, maar de oorlog heeft volgens den schrijver Indië's beteekenis voor Duitschland als leverancier en afnemer nog vergroot. De motiveering dezer stelling vindt men aan het slot der voordracht.

Nederlandsch-Indië omvat een gebied, dat leeft van zijn uitvoer van grondstoffen; voor den afzet daarvan en voor den import van goederen, die het land noodig heeft, is het voor een groot deel op Europa aangewezen; daarom is Europa's koopkracht een belang voor alle overzeesche landen en op grond van dit belang vertrouwt de schrijver, dat de overzeesche landen zullen willen medewerken aan den wederopbouw van Europa, waartoe zij, naar zijne meening, door hunne groote oorlogswinsten en hunne verhoogde productie in staat zijn.

Hier komt nog iets bij; de talrijke relaties tusschen Nederland en Nederlandsch-Indië hebben in het verleden ontegenzeggelijk een sterken band tusschen beide landen gelegd, en Nederland heeft zijne relaties tot Nederlandsch-Indië strikt noodig, indien het de vooraanstaande plaats, die het op handelsgebied inneemt, wil behouden. Het is daarom Nederlands belang om de van oudsher bestaande sterke banden met Indië, die intusschen door en gedurende den oorlogstijd eenigszins los raakten, weder opnieuw aan te halen, terwijl Indië's belang medebrengt om ten behoeve van zijne toegenomen productie zijne vroegere afzetgebieden te heropenen. Beide belangen loopen evenwijdig; maar Nederland kan volgens den schrijver zijne oude relaties met Indië in haren vollen omvang slechts dan weder herstellen, als zijn groot achterland, voornamelijk Duitschland, weder in staat is goederen en waren op te nemen en te leveren. Dat is volgens den schrijver het groote belang, dat Nederland onder de tegenwoordige omstandigheden bij Duitschland heeft. Met zijn voordracht heeft de schrijver bedoeld om door eene beschrijving der maatschappelijke en economische ontwikkeling van Nederlandsch-Indië gedurende de laatste jaren de aandacht te vestigen op de mogelijkheden, die daarin ook voor Duitschland liggen.

De schrijver begint met er op te wijzen, dat Java van oudsher een landbouwgebied is geweest. Tot 1870 werd de landbouw bijna uitsluitend door de inheemsche bevolking beoefend; tijdens het cultuurstelsel geschiedde de uitoefening van dit bedrijf onder toezicht en druk van staatswege. De z.g.n. agrarische wetgeving van 1870 bracht in Java's economische structuur eene radicale verandering; die wetgeving toch opende voor den Europeeschen onder-

nemer de mogelijkheid zijne werkkraft te ontplooiën.

„Die landwirtschaftliche Erzeugung der Exportproducte”, zegt de heer Helfferich, „die bisher fast ausschliesslich Eingeborenenkultur gewesen war, ging von nun ab im Europäischen Groszplantagenbetrieb auf. Er ist es, der weiterhin Niederländisch-Indien wirtschaftlich trägt und der zum starken Pfeiler der Holländischen Herrschaft und der Herrschaft des Europäers überhaupt wird. Den ersten Platz nahm die Zuckerkultur ein.”

Dit is zoo waar, dat, toen de suikercultuur van 1884 tot 1904 eene allerslechtste periode doormaakte, waarin hare leiders al hunne energie en bekwaamheid noodig hadden om de cultuur voor den haar dreigenden ondergang te behoeden, ook de welvaart op Java zoo opvallend achteruitging, dat de Regeering ten slotte in 1902 besloot, eene commissie in te stellen, die tot taak had naar die mindere welvaart een onderzoek in te stellen. De toenmalige economische toestand van Java blijkt uit de lage dividenden, die de banken gemiddeld over de jaren 1884 tot en met 1903 uitkeerden. Dit gemiddelde dividend bedroeg over genoemde periode voor:

de Nederl. Handel Maatschappij	6,95	pCt.
de Nederl. Indische Handelsbank	3,43½	„
de Nederl. Indische Landbouw Mij.	2,32	„
de Intern. Crediet- en Handelsv. Rotterdam ..	3,58	„
de Cultuur Mij. der Vorstenlanden	7,09	„
id.	gew. 1,9	„
de Handelsvereeniging Amsterdam	6,75	„
de Koloniale Bank	pref. 0,97½	„
id.	gew. 0,50	„
de Javasche Bank	4,93	„
de Ned. Ind. Escompto Maatschappij	6,71	„

Na 1903, toen de suikercultuur den strijd met den haar bedreigenden ondergang gewonnen had, hoorde men niets meer van de mindere welvaart op Java; integendeel brak na 1906 eene te voren ongekende bloeiperiode aan, niet alleen op Java, maar over den geheelen Indischen Archipel. „Neue, ungeahnte Möglichkeiten eröffneden sich dem Wagemut und der Tatkraft des europäischen Unternehmers”, schrijft de heer Helfferich. Hij vermeldt dan de groote deelneming van het buitenlandsche kapitaal in Indië's economische ontwikkeling en de snelle, groote uitbreiding der rubbercultuur, waardoor hoe langer hoe meer Indië's welvaart afhankelijk werd van de welvaart van het Europeesch landbouwbedrijf.

Ook den inlander ging het na 1903 goed; ook deze kreeg zijn aandeel in de algemeene welvaart; van 1903 t/m. 1913 werden zilveren munten tot een bedrag van f 84 millioen in den geldsomloop opgenomen. De schrijver releveert dan verder de verschillende sociale maatregelen, door de Regeering ten behoeve der bevolking genomen en hare bemoeiingen ter bevordering van het binnen- en buitenlandsch verkeer.

In 1913 deden zich echter de eerste verschijnselen voor van eene naderende crisis; de producten-prijzen daalden en de lust om zaken te doen verslaptte; deze depressie nam in het eerste half jaar 1914 nog toe, totdat in Augustus 1914 de wereldoorlog uitbrak.

Uitvoerig beschrijft de heer Helfferich de ups and downs van Indië gedurende de jaren 1914 tot 1919, en de verschillende maatregelen door de Regeering en de circulatiebank in die jaren genomen om de zaken, voornamelijk den export, waarvan Indië leeft, aan den gang te houden.

Dit is gelukt; en zoo heeft Indië voor vele van zijne producten kunnen profiteeren van de hooge prijzen, die het buitenland daarvoor wilde betalen. Wel heeft de oorlog vele en groote moeilijkheden voor Nederlandsch-Indië ten gevolge gehad, wel heeft dat land herhaaldelijk door den oorlog benauwde oogenblikken gekend, maar het eindresultaat is toch voor Indië zeer gunstig geweest, zooals terecht door den schrijver werd geconstateerd: „Statt ein Zerstörer wurde der Krieg für Niederländisch-Indien ein Förderer, ein Aufbauer.”

Hieraan is het ook voor een deel te wijten, dat de

leeningen, die Nederlandsch-Indië in 1915, 1916 en 1917 emitteerde, door het Nederlandsch en Indisch publiek grif werden opgenomen. Aan het slot zijner voordracht heeft de heer Helfferich ook eenige woorden gewijd aan de financieele politiek der Regeering en aan de Sarikat Islam.

Ten aanzien der Regeeringsgestie op financieel gebied constateert de schrijver: „Der Hausse in den Regierungsausgaben stand aber keine ausgleichende Steigerung der Einnahmen gegenüber“; hij wijst er op, dat sedert 1917 de tekorten op den gewonen dienst enorm vermeerderden, en stelt de vraag: „ob der Staat nicht selbst die wirtschaftlichen Möglichkeiten, die Tragkraft der Bevölkerung überschätzt hat und ob das ganze massale, moderne Staatsgebäude, das man im Laufe der letzten Jahre errichtet hat und weiter ausbaut, nicht zu schwer ist für die wirtschaftlichen Fundamente der Kolonie. Den Eingeborenen gemäss ist die Palmenhütte und nicht der Palast.“

Met recht mocht de schrijver voormelde vraag stellen, want toenmaals reeds voorspelde hij: „dasz die Plantagenwirtschaft und damit die Wirtschaft der Kolonie überhaupt wieder einer Zeit der Depression entgegengeht“.

De inlandsche beweging heeft de schrijver kort en krachtig als volgt geschetst. „Zwei Erscheinungen sind während des Krieges und darnach durch die ganze Welt gegangen: die Grippe und der Bolschewismus. Wir haben sie beide in Niederländisch-Indien verspürt. Die Eingeborenenbewegung wie sie sich während des Knieges und darnach herausgebildet hat, ist als eine anti-kapitalistische Rassenbewegung zu characterisieren“. Opmerkenswaard is het, dat ook de onlangs afgetreden Gouverneur-Generaal, die vroeger meermalen verklaarde tegenover de inlandsche beweging sympathiek te staan, ten slotte ge-

noot werd aan den Volksraad mede te deelen, dat de inlandsche beweging, voor zoover deze er naar streeft de sociale fundamente der met niet-Indisch kapitaal werkende bedrijven te ondermijnen en dus het buitenlandsch kapitaal van Indië afkeerig te maken, heilloos werk verricht en een tijdvak van ontsluiting van de Indische hulpbronnen door Indische volkskracht tot eene ongekend verre toekomst verschuift.

Mr. J. GERRITZEN.

ONTVANGEN:

Nederlandsche Belastingwetten, bewerkt door J. M. Bouscholte, onder toezicht van Mr. Dr. H. J. Romeyn.

No. 7, 7a. Wet op de Personeele Belasting 1896. Den Haag, Martinus Nijhoff, 1921.

No. 17b. Wijziging, Aanvulling, Uitvoering Wetten, Inkomstenbelasting, Raden van Beroep, Vermogensbelasting, Zegelwet, Leeningwetten, Verdedigingsbelastingen, Dividend- en Tantiëbelasting, Speelkaartenbelasting. Den Haag, Martinus Nijhoff, 1921.

No. 18. Wet op de oorlogswinstbelasting 1916. Zoo als gewijzigd in 1917, 1918 en 1920, Den Haag, Martinus Nijhoff, 1921.

Verslagen en mededeelingen van de Afdeling Handel van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel. Jaargang 1921, No. 2: *Rijksvoorzichtingsdienst ten behoeve van de Nijverheid; Verslag van de werkzaamheden tot en met het jaar 1920.*

Die Wirtschaftskräfte Osterreichs von Dr. Karl Hudeczek, mit zwei Kartenbeilagen. Wien, 1921, Manzsche Verlags- und Universitäts-Buchhandlung.

MAANDCIJFERS.

RESUME UIT HET MONTHLY BULLETIN OF STATISTICS (SUPREME ECONOMIC COUNCIL)

		Maandelijks gemiddeld			1920			1921			
		1913	1919	1920	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Maart	April
Productie van steenkool (1000 tons)	Engeland	24,342	19,468	19,468 ⁴	9,960 ²	16,191 ²	23,891 ¹	18,854 ²	17,661 ²	16,712 ²	—
	Ver. Staten	43,100	41,157	48,825 ⁴	54,648	53,457 ⁴	54,859	43,894 ⁴	34,731	33,893	32,950
	Frankrijk	3,404	1,822 ²	2,974 ²	3,283 ²	3,171 ²	3,317	3,246	2,875 ²	2,969 ²	—
	Duitschland	14,383	8,974	10,946	11,870	11,814	11,926	12,009	12,009	11,460	—
Productie van ruw ijzer (1000 tons)	Engeland	869	627	678	542	410	694	653	471	392	61
	Ver. Staten	2,623	2,627	3,084	3,346	2,983	2,748	2,456	1,969	1,622	1,213
	Frankrijk	434	201	276	371	356	349	293	292	300	—
	Duitschland	1,074	525	—	—	—	—	—	—	—	—
Schepen op stapel eind der maand (1000 tons)	Engeland	1,957	2,994	3,709	Kwartaals-opgave	3,709	1,310	Kwartaals-opgave	3,799	1,103	Kwartaals-opgave
	Ver. Staten	148	2,967	1,310							
	Frankrijk	229	217	398							
	Italië	125 ⁷	315 ⁷	364 ⁷							
Imports (netto) 1000 £	Engeland	54,931	121,784	142,861	133,756	131,145	130,086	107,096	88,969	84,854	81,472
	Ver. Staten	30,501	64,822	89,079	67,397	64,838	52,980	40,921	41,030	48,883	49,600
	Frankrijk	28,071	119,331	118,017	103,818	106,887	117,930	79,299	64,557	69,716	71,164
	Italië	12,152	55,056	52,874	45,033	49,605	63,639	46,640	52,836	60,090	—
Exports (binnenlandsche producten) 1000 £	Engeland	43,771	66,553	111,297	112,295	119,365	96,631	92,756	68,222	66,909	59,868
	Ver. Staten	42,505	134,545	140,286	154,484	138,863	147,611	133,826	98,273	76,971	67,300
	Frankrijk	22,934	39,599	74,783	93,302	75,344	66,436	75,305	75,978	67,457	77,291
	Italië	8,372	17,295	26,013	28,295	29,233	34,094	20,127	22,665	22,709	—
Scheepsbew.: Binnenkom. schepen (1000 tons)	Engeland (geladen)	4,089	2,464	3,043	3,258	3,108	3,104	2,926	2,546	2,862	2,625
	Ver. Staten (gel. en ballast) ..	4,440	3,892	5,344	6,491	6,006	5,748	4,705	4,292	4,619	—
	Frankrijk (geladen)	2,876	1,903	2,399	2,737	2,708	2,668	2,176	1,776	2,062	—
Index-cijfers: Groothand. prijzen	Engeland (Economist)	100	235.2	283.2	266.5	244.9	220.0	208.6	192.2	189.3	183.8
	Ver. Staten (Bradstreet's)	100	204.0	201.3	170.6	148.3	137.8	134.6	129.2	123.8	117.8
	Frankrijk	100	358.3	512.0	504.3	463.1	437.0	408.7	379.4	361.7	345.7
Wisselkoersen: (wekel. gemiddelde)	New York op Londen	100	90.89	74.96	71.20	70.31	71.75	76.98	79.29	80.40	80.71
	New York op Parijs ..	100	74.71	36.50	33.73	30.81	30.88	33.42	36.99	36.60	37.77
	Parijs op Londen ..	100	126.20	209.19	211.88	227.03	233.39	232.38	214.15	220.49	214.51

¹) Vijf weken. ²) Vier weken. ³) Inclusief de productie van Lotharingen. ⁴) Voorloopige opgave.

⁵) Inclusief de productie van Lotharingen en het Saargebied. ⁶) Inclusief Elzas-Lotharingen. ⁷) Inclusief Triëst.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Gulden).

	Junij 1921	Sedert 1 Januari 1921	Overeen- komstige periode 1920
Directe belastingen.			
Grondbelasting	2.640.874	5.836.549	3.089.731
Personeele belasting ..	1.740.695	5.711.004	820.754
Inkomstenbelasting ..	13.286.128	60.128.722	8.884.959
Dividend- en tantième- belasting	2.110.169	11.571.341	1.803.109
Vermogensbelasting ..	1.463.496	9.062.154	1.401.339
Accijnzen.			
Suiker	2.614.369	17.902.599	1.935.802
Wijn	384.002	949.456	349.315
Gedistilleerd	5.092.171	27.510.624	4.143.583
Zout	87.617	729.460	133.701
Bier	394.641	1.650.886	295.482
Geslacht	901.516	6.094.805	1.251.890
Belast. op speelkaarten	5.523	38.648	11.533
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten **	1.923.005	10.288.189	2.072.271
Registratierechten	1.894.127	18.430.352	3.808.682
Succesiorechten	2.239.536	15.686.471	2.448.761
Invoerrechten			
3.145.272	18.349.691	5.314.326	
Gouden en zilveren werken			
Belasting	77.320	409.965	65.127
Essaailoon	8.057	49.182	52
Statistiekrecht			
299.847	1.877.914	593.870	
Mijnen			
20.673	260.542	198.350	
Domeinen			
93.732	933.670	73.054	
Staatsloterij			
169.254	405.596	168.942	
Jacht en visserij			
58.579	60.794	40.085	
Loosgeld			
191.174	1.123.739	159.946	
Totaal	40.833.797	215.013.263	39.064.464

OPOENTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Junij 1921	Sedert 1 Januari 1921	Overeen- komstige periode 1920
Directe belastingen.			
Grondbelasting	527.545	1.171.544	618.208
Personeele belasting ..	327.530	1.169.272	149.497
Inkomstenbelasting ..	3.569.066	16.860.565	2.551.553
Vermogensbelasting ..	365.785	2.258.533	350.625
Dividend- en tantième- belasting	696.356	3.818.543	595.026
Accijnzen.			
Suiker	522.874	3.580.520	387.120
Wijn	76.800	189.891	69.863
Gedist. (binn.- en buitl.)	509.217	2.751.062	414.358
Indirecte belastingen.			
Zegelrecht van buitl. eff.	15.882	128.742	39.958
Registratierechten	—	—	— ⁴⁾
Totaal	6.611.056	31.928.672	5.176.208

BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITEN-
GEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	Junij 1921	Sedert 1 Januari 1921
Verdedigingsbelasting Ia	434.260	2.679.447
Verdedigingsbelasting Ib	1.571.573	9.150.425
Verdedigingsbelasting II	3.910.708	16.668.888
	5.916.541	28.498.760

¹⁾ Hieronder begrepen f 284.256 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. (Beursbelasting). ²⁾ idem f 1.776.035. ³⁾ Idem f 566.103.

⁴⁾ Over de eerste vijf maanden werd f 0,70 meer terugbetaald dan ontvangen. In de maand Juni 1920 werd ontvangen f 0,66, zoodat over de eerste zes maanden nog f 0,04 meer is terugbetaald dan ontvangen.

***) Onder het bedrag in kolom 1 vermeld is begrepen f 280.937,25 wegens zegelrechten, waaronder f 11.799,55 wegens beursbelasting, over Mei 1921 aan de postkantoren ontvangen.

PRODUCTIE DER KOLENMIJNEN. 1)

(in tonnen).

(Ontleend aan „Maandschrift Centraal Bureau Statistiek“)

Naam van de Mijn	April		Mei	
	1921	1920	1921	1920
Staatsmijnen.				
Wilhelmina	37.411	43.790	35.987	41.034
Emma	62.818	56.355	61.440	58.859
Hendrik	31.063	29.903	33.624	29.869
Totaal	131.292	130.048	131.051	129.762
Particul. mijnen.				
Domaniale mijn ..	35.806	43.995	32.029	41.767
Mijn Laura en Ver- eeniging	40.844	39.631	39.069	38.061
Oranje-Nassau mijnen	62.173	62.715	62.949	59.938
Mijn Willem So- phie	20.170	19.045	19.200	18.275
Totaal	158.993	165.386	153.247	158.041
Totaal generaal	290.285	295.434	284.298	287.803

¹⁾ Kolenslik niet inbegrepen (in 1920 voor alle mijnen te zamen 175.043 ton en in Januari 1921: 14.425 ton.)

Het „Maandschrift“ teekent bij de cijfers aan, dat hieruit o.a. blijkt, dat de productie in Mei 1921 vergeleken bij April achteruitgegaan is met 5.987 ton (n.l. 241 bij de Staatsmijnen en 5.746 bij de particuliere mijnen) of 2,06 pCt. Vergelijkt men de totale productie in de eerste 5 maanden van 1921 met die in de overeenkomstige maanden van 1920, dan blijkt zij te zijn gestegen met 15.082 ton (tegenover een daling van 36.472 ton bij de particuliere mijnen stond een stijging van 51.554 ton bij de Staatsmijnen) of 1,02 pCt.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN:

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTOS.

Ned. { Disc. Wissels. 4½ 1 Juli '15 | Zweeds. R.ksbk 6 6 Juli '21
Bel. Binn. Eff. 5½ 19 Oct. '20 | Bk. v. Noorw. 6½ 6 Juli '21
Bk. { Vrach. in R.C. 6½ 19 Oct. '20 | Zwits. Nat. Bk. 4½ 11 Apr. '21
Bk. van Engeland 5½ 22 Juli '21 | Belg. Nat. Bk. 5-5½ 19 Mei '21
Duitsche Rijksbk. 5 23 Dec. '14 | Bank v. Spanje 6 4 Nov. '20
Bk. van Frankrijk 6 8 Apr. '20 | Bank v. Italië 6 20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk. 5 25 Juli '21 | F. Res. Bk. N.Y. 5½ 20 Juli '21
Nat. Bk. v. Denem. 6 5 Mei '21 | Javasche Bank 3½ 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolon- gatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call- money
23 Juli '21	4½/8	2¼ 1)	4½/8	4-5/8	—	4½/2-5 1)
18-23 „ '21	4¼-5/8	2¼-3	4½/8-7/8	4-5/8	—	4½/2-6½/2
11-16 „ '21	4¼-5/8	2¼-3	5-1/8	4-5/8	—	5-6½/2
4-9 „ '21	4¼-5/8	2¼-3½	5½/8-5/8	4-5/8	—	5-6
19-24 Jl. '20	3¼-1/4	5½/8-6	6½/8	4-5/8	—	6-8
21-25 Jl. '19	3¼-7/8	3-1/2	3¾-5/8	4-5/8	—	5½/2-7
20-24 Juli '14	3¼-5/8	2¼-3/4	2¼-5/8	2¼-1/2	2½/4	5½/2-7½/2

¹⁾ Notering van 22 Juli 1921.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Londen was deze week opnieuw vaster, vooral op vraag van Amerika, dat in den laatsten tijd herhaakdelijk met gulden in de markt is. Vanzelf waren daardoor ook dollars weder hooger. Heden werd tot 3,20 betaald en is men

dus weder niet ver van het hoogste punt, dat in December bereikt werd. Parijs en België waren aanvankelijk vrij stationnair. In het laatst der week trad een niet onbelangrijke stijging in. Marken flauw. Dagelijks aangeboden, slot ca. 4,13%. Skandinavië flauwer en zeer bewogen, vooral in het begin der week. Geopend voor Kopenhagen op 49,50 trad een daling in tot 47,50 op Dinsdag, waarna een plotseling herstel tot 48,75 werd opgevolgd door een hernieuwde inzinking tot 48,15. Stockholm was iets minder hevig bewogen, maar Christiania liep vrijwel evenwijdig aan Kopenhagen. Zwitserland nog steeds zeer vast. Ook Spanje iets beter. Buenos Aires zonder veel verandering, heden vaster, 91½-92.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen	Parijs	Berlijn	Weenen	Brussel	New York
18 Juli 1921..	11.38½	24.52½	4.10	0.41	23.90	3.15¼
19 „ 1921..	11.36½	24.52½	4.08½	0.41	23.90	3.17
20 „ 1921..	11.37½	24.61	4.12	0.41½	23.92	3.15½
21 „ 1921..	11.38½	24.60	4.12½	0.41	23.94	3.17½
22 „ 1921..	11.41½	24.70	4.14½	0.42	24.07½	3.17½
23 „ 1921..						
Laagste d. w. ¹)	11.36	24.45	4.03	0.39	23.85	3.14
Hoogste „ „ ¹)	11.43½	24.77½	4.20	0.45	24.15	3.18½
15 Juli 1921..	11.39½	24.55	4.21	0.45	23.95½	3.13¼
8 „ 1921..	11.36½	24.37½	4.06	0.47½	23.96	3.06¼
Muntpariteit..	12.10½	48.—	58.88	50.41	48.—	2.48½

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam. ¹) Particuliere opgave.

Data	Stockholm	Kopenhagen	Christiana	Zwitserland	Spanje	Bataavia
18 Juli 1921	66.10	48.75	41.50	51.92½	40.45	97
19 „ 1921	66.15	48.02½	40.60	52.15	40.55	97
20 „ 1921	66.10	49.—	41.—	52.05	40.65	97
21 „ 1921	65.50	48.—	40.75	52.15	40.80	97
22 „ 1921	65.35	48.45	41.—	52.30	41.12½	97
23 „ 1921					41.15	97
L'ste d. w. ¹)	65.30	47.40	40.20	51.85	40.35	97
H'ste „ „ ¹)	66.30	49.50	42.35	52.50	41.25	97
15 Juli 1921	66.45	50.15	42.50	51.85	40.20	97
8 „ 1921	66.70	51.05	43.10	51.32½	39.10	97
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	97

*) Noteering te Amsterdam. ¹) Particuliere opgave.

Termijnnoteringen der Valuta-Kas.

Ecarts tusschen termijnnotering en contanten koers. (week van 18-23 Juli 1921.)

Londen.	Med. Aug.	Med. Sept.	Med. Oct.
Hoogste B. Koers	agio ¾ ct.	agio ¾ ct.	agio ¾ ct.
Laagste B „	disagio ¼ „	disagio ¼ „	disagio ¼ „
Hoogste L „	agio ¾ „	agio ¾ „	agio ¾ „
Laagste L „	gelijk	¼ „	gelijk
New-York.			
Hoogste B Koers	disagio 1 ct.	disagio 1½ ct.	disagio 1½ ct.
Laagste B „	¾ „	1½ „	1½ „
Hoogste L „	¾ „	1 „	1½ „
Laagste L „	¾ „	¾ „	1¼ „
Parijs.			
Hoogste B Koers	disag. 2½ ct.	disagio 5 ct.	disagio 7½ ct.
Laagste B „	½ ct.	2½ „	5 „
Hoogste L „	2½ „	5 „	5 „
Laagste L „	gelijk	gelijk	gelijk
België.			
Hoogste B Koers	agio 2½ ct.	agio 7½ ct.	agio 7½ ct.
Laagste B „	disagio 2½ „	2½ „	2½ „
Hoogste L „	agio 2½ „	7½ „	10 „
Laagste L „	gelijk	2½ „	5 „
Berlijn.			
Hoogste B Koers	agio 1 ct.	agio 4 ct.	agio 7 ct.
Laagste B „	gelijk	2 „	5 „
Hoogste L „	½ ct.	3 „	7 „
Laagste L „	½ ct.	2 „	5 „

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. p. frs.)	Zicht Berlijn (in ct. p. Mks.)	Zicht Amsterdam. (in cts. p. gld.)
23 Juli .. 1921	3.58.25	7.74	1.28	31.41
Laagste d. week	3.58.25	7.73	1.28	31.41
Hoogste „ „	3.60.50	7.79	1.31	31.68
16 Juli .. 1921	3.62.50	7.80	1.32	31.72
9 „ .. 1921	3.67.—	7.83	1.30	32.42
Muntpariteit..	4.86.67	5.18¼	95¼	40¼

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	8 Juli 1921	15 Juli 1921	16/22 Juli '21 Laagste	22 Juli 1921 Hoogste
Alexandrië..	Piast. p. £	97½/32	97½/32	97½/32	97½/32
*B. Aires¹)..	d. p. \$	43¼	43¾/16	42¾/16	43¾/8
Calcutta	£ p. rup.	1/37½	1/37½	1/3¼	1/37½
Hongkong ..	id. p. \$	2/7½	2/8½	2/7¾	2/9½
Lissabon	d. per Mil.	8½	8	7	7¼
Madrid	Peset. p. £	28.97	28.49	27.70	28.27
*Montevideo¹	d. per \$	41	40¾	39¼	41
Montreal	\$ per £	4.22	4.15	4.02	4.14½
*R.d.Janeiro.	d. per Mil.	6½/16	7¼/16	7¼/16	7¼/16
Rome	Lires p. £	77.38	79.50	79.00	81¼
Shanghai....	£ p. tael	3/7½	3/8½	3/7½	3/9¾
Singapore ..	id. p. \$	2,3¾/32	2/3¾/32	2/3¼	2/3¾/32
*Valparaiso..	peso p. £	34.80	35.60	35.30	35.80
Yokohama ..	£ per yen	2/7¾/16	2/7¾/16	2/7¼	2/8½

* Koersen der vooraannde dagen. ¹) Telegrafisch transfert.

NOTEERING VAN ZILVER

Noteering te Londen	te New York
23 Juli 1921	38
16 „ 1921	37¾
9 „ 1921	37¼
2 „ 1921	35¼
24 Juli 1920	54½
26 Juli 1919	55
20 Juli 1914	24½/16

¹) Noteering van 1 Juli 1921.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 25 Juli 1921.

Activa.

Binnenl. Wis. sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 172.240.138,03½	B.-bk. „ 22.422.970,67½	Ag.sch. „ 66.561.407,54	f 260.224.516,25
Papier o. h. Buitenl. in disconto			
Idem eigen portef.	f 48.583.139,—			
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.			48.583.139,—
Beleeningen op onderp.	H.-bk. f 35.519.052,43	B.-bk. „ 12.400.359,77½	Ag.sch. „ 83.867.991,98	f 131.777.404,18½
Op Effecten	f 130.770.904,18½			
Op Goederen en Spec.	„ 1.006.500,—			131.777.404,18½
Voorfchotten a. h. Rijk			13.138.074,08½
Munt en Muntmateriaal				
Munt, Goud	f 56.237.620,—			
Muntmat., Goud	„ 549.730.929,59			
	f 605.968.549,59			
Munt. Zilver, enz.	„ 11.158.672,76½			
Muntmat., Zilver			617.127.222,35½
Effecten				
Bel.v.h. Res.fonds.	f 5.159.108,75			
id. van ¼ v. h. kapit.	„ 3.899.754,37½			9.058.863,12½
Geb.en Meub. der Bank			3.747.500,—
Diverse rekeningen			18.753.803,36½
				f 1.102.410.522,36½
Passiva.				
Kapitaal	f 20.000.000,—		
Reservefonds	5.386.728,62½		
Bankbiljetten in omloop	1.012.790.370 —		
Bankassignatiën in omloop	2.429.162,49		
Rek.-Cour. } Het Rijk f				
saldo's: } Anderen	f 53.437.890,00½			
				53.437.890,00½
Diverse rekeningen	8.366.731,24½		
				f 1.102.410.522,36½

NED. BANK 25 Juli 1921 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo..... f 402.655.111,76^{1/2}
 Op de basis van $\frac{2}{5}$ metaaldekking „ 188.923.627,27
 Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop
 dan waartoe de Bank gerechtigd is... „ 2.013.375.588,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	Meer	Minder
Disconto's		1.865.648,97 ^{1/2}
Buitenlandsche wissels	164.641,—	
Beleeningen	782.408,14 ^{1/2}	
Goud	—	
Zilver		164.424,20 ^{1/2}
Bankbiljetten.....		6.508.585
Part. Rek.-Crt. saldo's ..	212.368,45	

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden
25 Juli 1921.....	605.969	11.159	1.012.790	55.867
18 „ 1921.....	605.969	11.323	1.019.299	55.418
11 „ 1921.....	605.969	11.422	1.027.764	81.280
4 „ 1921.....	605.969	11.671	1.032.298	113.409
27 Juni 1921.....	605.969	12.331	991.929	52.202
26 Juli 1920.....	636.338	15.015	1.017.208	124.828
26 Juli 1919.....	651.403	6.417	1.003.290	70.828
25 Juli 1914.....	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schaakst. promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekkings-percentage
25 Juli 1921	260.225	118.700	131.777	402.655	56
18 „ 1921	262.090	114.700	132.560	401.595	57
11 „ 1921	297.873	128.700	132.803	394.841	56
4 „ 1921	303.189	125.700	162.587	387.758	54
27 Juni 1921	220.118	75.000	154.853	408.732	59
26 Juli 1920	90.256	—	332.238	422.150	57
26 Juli 1919	112.536	66.500	208.158	442.070	61
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	75

¹⁾ Op de basis van $\frac{2}{5}$ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	18 Juli 1921	25 Juli 1921
Aan schatkistpromessen..	f 481.170.000,—	f 483.350.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst „	114.700.000,—	118.700.000,—
Aan schatkistbiljetten .. „	173.329.000,—	177.465.000,—
Aan zilverbons	39.963.733,25	39.956.909,75

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegraphisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden
16 Juli 1921.....	231.500		308.500	117.000
9 „ 1921.....	233.750		311.600	117.000
2 „ 1921.....	238.750		307.500	118.500
4 Juni 1921.....	***	14.913	312.237	151.348
28 Mei 1921.....	225.302	14.421	309.339	134.123
21 „ 1921.....	223.752	14.794	308.329	132.295
14 „ 1921.....	225.077	14.434	318.033	126.882
17 Juli 1920.....	203.615	6.220	335.187	180.428
19 Juli 1919.....	135.722	5.510	250.676	88.630
25 Juli 1914.....	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekening 1)	Beschikbaar metaal-saldo	Dekkings-percentage
16 Juli 1921		191.000		***	146.400	54
9 „ 1921		188.500		***	148.050	53
2 „ 1921		182.000		***	153.550	56
4 Juni 1921	38.156	21.039	121.432	34.926	147.679	51
28 Mei 1921	38.504	20.900	103.300	33.031	151.358	54
21 „ 1921	37.123	23.434	112.980	28.247	150.747	54
14 „ 1921	37.469	22.674	109.645	32.307	151.238	51
17 Juli 1920	27.523	20.229	162.332	32.845	106.878	41
19 Juli 1919	10.202	18.107	74.476	13.664	73.646	42
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Op de basis van $\frac{2}{5}$ metaaldekking.

DE SURINAAMSCH E BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Disconto's	Div. rekening 1)
23 April 1921 ..	1.129	2.126	928	2.081	392
16 „ 1921 ..	1.127	2.235	885	2.059	399
9 „ 1921 ..	1.126	2.268	708	2.049	388
2 „ 1921 ..	1.120	2.246	863	2.059	425
26 Mrt. 1921 ..	1.141	2.195	801	2.052	188
19 „ 1921 ..	1.140	2.247	751	2.045	206
24 April 1920 ..	1.061	1.708	944	1.740	655
26 April 1919 ..	997	1.315	848	1.341	205
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
20 Juli 1921	128.367	127.718	323.966	28.500	287.635
13 „ 1921	128.374	127.956	325.503	28.500	289.097
6 „ 1921	128.369	129.108	325.407	28.500	288.892
29 Juni 1921	128.367	129.006	323.884	28.500	287.750
22 „ 1921	128.357	127.478	324.949	28.500	288.397
15 „ 1921	128.375	127.491	327.680	28.500	291.503
21 Juli 1920	123.004	124.099	360.830	28.500	330.080
23 Juli 1919	88.331	78.895	340.967	28.500	325.328
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekkings-perc. 1)
20 Juli '21	82.718	82.275	16.936	149.286	19.100	11,49
13 „ '21	76.003	77.613	19.665	134.964	18.868	12,20
6 „ '21	63.798	85.102	19.721	129.041	17.711	11,90
29 Juni '21	61.203	85.828	15.297	131.740	17.810	12,10
22 „ '21	58.495	78.905	16.937	121.992	19.329	13,90
15 „ '21	68.430	77.058	15.900	131.130	19.334	13,10
21 Juli '20	56.588	80.081	16.559	119.594	17.355	12,75
23 Juli '19	49.823	81.863	19.687	122.013	27.886	19,68
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{2}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCH E RIJKS BANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehenskassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekkings-perc. 1)
14 Juli '21	1.102.994	1.091.544	5.511.748	75.352.635	11
7 „ '21	1.102.628	1.091.560	6.677.169	75.839.226	12
30 Juni '21	1.102.768	1.091.563	8.311.208	75.321.095	13
23 „ '21	1.102.183	1.091.564	10.477.006	71.986.713	16
15 „ '21	1.101.476	1.091.566	11.357.383	71.883.643	17
7 „ '21	1.100.830	1.091.573	13.331.379	72.145.349	20
15 Juli '20	1.096.000	1.091.715	17.210.482	53.846.706	34
15 Juli '19	1.132.898	1.113.068	8.930.852	29.596.356	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
14 Juli 1921	1.516.264	14.584.808	14.045.000	5.441.900
7 „ 1921	1.494.519	9.927.014	15.355.300	6.606.800
30 Juni 1921	1.565.406	20.392.708	17.068.000	8.240.900
23 „ 1921	1.662.354	11.112.483	19.179.900	10.403.100
15 „ 1921	1.706.930	14.690.767	20.174.200	11.287.800
7 „ 1921	1.755.969	9.666.909	22.380.300	13.264.200
15 Juli 1920	41.786.457	14.850.689	30.630.900	17.169.000
15 Juli 1919	29.999.332	9.642.901	20.915.400	8.909.500
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornameste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. afd. Staat
21 Juli '21	5.520.888	1.948.367	274.947	633.868	25.000.000
14 „ '21	5.520.736	1.948.367	274.925	637.034	26.200.000
7 „ '21	5.520.505	1.948.367	274.565	668.412	25.300.000
30 Juni '21	5.520.318	1.948.367	274.326	690.906	25.000.000
22 Juli '20	5.588.878	1.978.278	247.516	679.128	25.700.000
24 Juli '19	5.566.429	1.978.278	300.742	907.460	23.250.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Belce-ning	Bankbil-jetten	Rek. Crt. Parti-culieren	Rek. Crt. Staat
	2.686.578	76.123	2.208.310	37.269.951	2.770.225	31.306
	2.708.782	78.482	2.214.061	37.555.470	2.703.190	23.437
	2.746.690	87.088	2.274.401	37.667.080	2.689.395	22.932
	2.902.469	96.558	2.195.232	37.422.087	2.770.586	89.961
	1.807.509	510.196	1.942.381	37.764.829	3.165.062	134.170
	862.225	757.487	1.251.678	34.931.800	2.951.571	103.849
	1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornameste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleen. van buitenl. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circu-latte	Rek. Crt. partc.
19 Juli '21	325.453	84.652	480.000	697.199	6.092.590	381.067
14 „ '21	327.176	84.653	480.000	728.590	6.126.750	398.082
7 „ '21	327.262	***	***	757.397	6.119.845	406.686
30 Juni '21	328.258	84.652	480.000	787.112	6.110.162	409.051
22 Juli '20	356.688	84.653	480.000	723.834	5.354.912	1.482.992

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA. FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornameste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circula-tie
	Totaal bedrag	Dekking F.R. Notes	In het buitenl.		
29 Juni '21	2.461.931	1.730.795	—	163.527	2.634.475
22 „ '21	2.450.488	1.734.175	—	169.517	2.639.319
15 „ '21	2.445.568	1.678.340	—	170.056	2.674.435
8 „ '21	2.430.672	1.611.657	—	161.874	2.700.723
2 Juli '20	1.971.696	1.286.229	111.531	137.805	3.168.814
3 Juli '19	2.128.946	1.281.713	—	66.407	2.552.348

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dek-kings-perc. 1)	Percent. Goud-dekking circul. 2)
29 Juni '21	1.803.165	1.685.788	102.184	60,8	77,3
22 „ '21	1.793.451	1.697.247	102.177	60,4	76,8
15 „ '21	1.760.879	1.929.227	102.156	56,8	72,6
8 „ '21	1.965.860	1.735.057	102.066	58,3	73,2
2 Juli '20	2.935.279	2.539.950	94.594	42,8	47,2
3 Juli '19	2.225.708	2.514.530	82.811	47,8	50,2

1) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's. 2) Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornameste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
22 Juni '21	817	11.863.069	1.254.660	13.371.133	2.919.332
15 „ '21	817	11.877.921	1.442.890	13.737.497	2.942.901
8 „ '21	818	11.877.693	1.281.294	13.169.425	2.931.310
1 „ '21	818	11.985.131	1.257.617	13.286.289	2.935.578
25 Juni '20	814	16.970.751	1.393.709	14.298.869	2.691.880
3 Juli '19	773	14.499.413	1.269.102	12.871.212	1.758.103

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 25¹ Juli 1921.

In aansluiting aan de weinig beteekende veranderingen op politiek gebied hebben de internationale beurzen gedurende de achter ons liggende week ook slechts zeer geringe variaties aangetoond. Dat wil zeggen, als complex beschouwd en in onderlinge verhouding tot elkaar; er waren inmiddels enkele plaatsen, waar de interne wijzigingen zeer zeker niet zonder beteekenis zijn geweest. Onze eigen beurs hier buiten beschouwing latende (wij komen, als gewoonlijk, hierop terug) moet in de eerste plaats de markt te Berlijn worden genoemd, die een levendigheid te aanschouwen heeft gegeven, herinnerende aan de hoopvolle dagen van den zomer van 1920. Doch nu zijn er andere oorzaken in het spel geweest. Het tot stand komen van het crediet ad. Mk. 150 miljoen goud in Nederland is spoedig gevolgd geworden door een verhooging met nog 50 miljoen goudmarken en door een nieuw crediet in Engeland ad 3 miljoen pond sterling. Tevens verluidd, dat door bemiddeling van het bankiershuis Speyer, Ellissen & Co., te Frankfurt a/Main een grondstoffen-crediet in de Vereenigde Staten is verkregen. Het zou in den gewonen loop van zaken hebben gelegen, dat door deze financieele transacties de koers van de Mark in het buitenland eenigen steun zou hebben ondervonden; het tegendeel is echter het geval geweest. De behoeften van het Deutsche Rijk zijn zoo overweldigend, dat zelfs de hier genoemde zeer omvangrijke bedragen het best vergeleken kunnen worden met het oude, doch teekende beeld van een 'druppel op een gloeiende plaat. Nog steeds bewegen zich de koersen van de buitenlandsche deviezen op de Deutsche beursplaatsen in opwaartsche richting en waar de effectenmarkt in de laatste tijden geheel afhankelijk is en een getrouwe weerspiegeling vormt van den toestand op de deviezenmarkt, is het begrijpelijk, dat de prijzen der verschillende aandelen een krachtige verheffing hebben kunnen ondergaan. Immers staat de koers der fondsen in omgekeerde evenredigheid met die der Reichsmark en ontstaat, hoe krachtiger de Mark daalt, een „vlucht" naar de beschermende aandelen. Vooral die van industriele ondernemingen hebben de voorkeur gehad, omdat deze bovendien vaak door buitenlandsche vraag worden beïnvloed en zij dus van twee kanten stimuleerende werking ondervinden. In de laatste week hebben bovendien de aandacht getrokken de aandelen der Vereenigde Elbe-Schiffahrt-Ges. in verband met den verkoop der onderneming naar Tschecho-Slowakye.

In vergelijking met de Deutsche beurzen zijn die van het overige continent en van Engeland zeer rustig gebleven. Zelfs te Londen, waar de verlaging van het bankdisconto toch een gunstigen indruk heeft gemaakt. Niet alleen om het feit zelve, doch ook omdat het gevolg hiervan is, dat de Schatkistwissels, die de Regeering aanbiedt, thans met graagte genomen zullen worden. En tevens wijl men verwacht, dat van de bank-deposito's, die per einde April 1700 miljoen Pond bedroegen, aanmerkelijke gedeelten ter dispositie van de beurs gesteld zullen worden, zoodra de geldkoers in de open markt, als gevolg van de disconto-verlaging, iets reageert. Doch voorloopig zijn de beurs-omzetten vrij gering gebleven, ondanks het feit, dat het in Engeland niet aan stimuleerende momenten ontbreekt. De zwaarste factor in dit opzicht is wel de Iersche kwestie, waarin weliswaar de onderhandelingen nog niet ten einde zijn gebracht, doch waarvan men in ernstige kringen aan een goede oplossing blijft gelooven. Men is echter van meening, dat de lage Sterlingkoers in New York nog steeds een remmenden invloed op het zakenleven uitoefent, evenals de sterke passiviteit van de Britsch-Amerikaansche handels-balans, welke laatste omstandigheid natuurlijk niet medewerkt om den Sterlingkoers spoedig te doen verbeteren. Bij één en ander komt de gewone vacantie-stemming, die ook op andere beurzen overheerschend is, zoodat het verklaarbaar kan worden genoemd, dat de affaire ten slotte klein is gebleven.

Van de beurs te Parijs valt in het geheel niets mede te deelen. De handel is hier tot zoodanige geringe proporties ingekrompen, dat er van omzetten zoo goed als geen sprake is. Als gevolg hiervan zijn ook de variaties zeer beperkt gebleven.

Te New York heeft de disconto-verlaging van de Federal Reserve Bank tot 5½ pCt. even een goeden invloed uitgeoefend, in zoverre hiervan bij den ook hier stillen handel sprake heeft kunnen zijn. Toch is de stemming over het algemeen vrij vast gebleven, voornamelijk ten opzichte van spoorwegwaarden op grond van de hier reeds vroeger medegedeelde plannen inzake het verstrekken van verdere

voorschotten aan de verschillende maatschappijen. Ook industriële waarden werden iets sterker gevraagd.

Te onzent is de markt voor staatsfondsen vast geweest, eendeels in verband met de ruime geldmarkt, anderdeels als gevolg van het welslagen der Indische lening 1921 A. Op het oogenblik, dat dit overzicht wordt samengesteld, is de toewijzing nog niet bekend, doch uit de omstandigheid, dat de obligaties ter beurze boven pari worden verhandeld, is op te maken, dat de animo groot moet zijn geweest. Buitenlandsche soorten verwaarloosd.

		19 Juli	22 Juli	25 Juli	Rijzing of daling.
5	% Ned. W. Sch. 1918	91	91 ⁷ / ₈	91 ¹ / ₈	+ ¹ / ₈
4 ¹ / ₂	% „ „ „ 1916	89 ¹¹ / ₁₆	89 ¹¹ / ₁₆	89 ⁹ / ₁₆	- ¹ / ₈
4	% „ „ „ 1916	82	82	82	-
3 ¹ / ₂	% „ „ „ „ „	72 ¹ / ₄	73 ³ / ₈	73 ³ / ₈	+ ¹ / ₂
3	% „ „ „ „ „	61	61 ¹ / ₄	62	+ 1
2 ¹ / ₂	% Cert. N. W. S. „ „	50 ¹ / ₂	51 ¹ / ₈	51 ³ / ₈	+ ¹ / ₄
5	% Oost-Indië 1915	90	90 ¹ / ₂	90 ¹ / ₄	+ ¹ / ₄
6	% „ „ 1919	93	93 ¹ / ₂	93 ¹ / ₂	+ ¹ / ₂
4	% Oostenr. Kronenrente	2 ³ / ₄	3 ¹ / ₁₆	3 ¹ / ₁₆	+ ¹ / ₁₆
5	% Rusland 1906	8 ¹ / ₄	8	8	- ¹ / ₄
4	% Rusl. bij Hope & Co.	8 ⁷ / ₁₆	8 ¹ / ₂	8 ¹ / ₄	- ¹ / ₁₆
4 ¹ / ₂	% China Goud 1898	63	63	63	-
4	% Japan 1899	57	57	57	-
4	% Argentinië Buitenl.	53 ¹ / ₂	52 ³ / ₄	53 ¹ / ₁₆	- ¹ / ₁₆
5	% Brazilië 1895	51 ³ / ₄	50 ³ / ₄	51 ⁷ / ₈	+ ¹ / ₄
7	% Staatsspoor	103	103 ¹³ / ₁₆	104	+ 1
7	% Amsterdam	102	102	102	-

De *aandeelenmarkt* heeft gedurende de afgelopen week een zeer grillig verloop gehad. Afdelingen, die juist weder de gunst van het publiek hadden teruggekregen, werden plotseling verlaten en markten, waaraan gedurende maanden geen aandacht is besteed, werden in den kring der belangstelling getrokken. Dit laatste was meer in het bijzonder het geval met de scheepvaartmarkt. Reeds lang was hier weliswaar een iets betere stemming op te merken, doch deze had zich nog niet weerspiegeld in grooten handel. Tot plotseling Vrijdag j.l. aller belangstelling werd geconcentreerd op deze afdeling, met het gevolg, dat tegenover de groote vraag geen voldoende verkoop-limites konden worden gesteld, zoodat de geheele lijst van scheepvaartfondsen zeer veel hogere koersen kon bereiken. Een speciale aanleiding heeft hiervoor klaarblijkelijk niet bestaan, getuige ook het feit, dat op den daaropvolgenden Maandag weder voldoende verkoop-limites aanwezig waren, om aan de ook toen nog bestaande vraag ruimschoots te kunnen voldoen. Het gevolg is geweest, dat de hoogst bereikte koersen niet gehandhaafd konden blijven, doch de stemming was toch wel zoo, dat ten slotte scheepvaart-waarden de berichtperiode op een veel hooger niveau dan dat van een week geleden konden verlaten.

Daarentegen heeft de markt voor *sukkerwaarden* een keer aangetoond, welke werd ingeluid door een zeer groote verkooporder: Op één dag werden groote posten ten verkoop aangeboden, waardoor de koers van aandelen H. V. A. op dien dag met niet minder dan 25 pCt. daalde. Ook de andere fondsen uit deze afdeling werden in dezelfde mate aangegrepen en toen hierbij nu kwam, dat de interesse van het publiek zich meer tot de scheepvaartmarkt wendde, hadden daghandel en de contramine het veld meer vrij om hun baisse-aanvalen voort te zetten. Hierbij kwam, dat de reeds ter beurze genoemde prijs van f 14,50 per picol voor superieure hoofdsuiker niet werd bevestigd, hetgeen ook al tot verkooppoorzaak werd aangemerkt. Tegen het slot ontstond een geringe opleving, doch de eindkoersen werden over het algemeen lager gesteld.

Ongeanimeerd waren voorts *rubber-aandeelen*. Het schijnt, dat er lang geen overeenstemming bestaat tusschen de producenten, wat betreft de middelen, die te baat genomen moeten worden, om de huidige crisis te bestrijden. Met name is er sterke tegenstand tegen het voorstel van de Rubber Growers' Association om tot beperking over te gaan en een rubber-verkoop-maatschappij op te richten, afgezien nog van het feit, dat in het Engelsche voorstel de nadruk wordt gelegd op Regeerings-steun en eventueel Regeerings-dwang inzake export van rubber, met welk laatste voorstel men bij de Nederlandsche producenten in het geheel niet accoord gaat. Hoe het zij, van samenwerking, de eenige factor, waardoor wellicht dadelijk iets te bereiken zou zijn (wij spreken hier geen oordeel uit omtrent de richting, waarin die samenwerking gevonden zou moeten worden) is nog geen sprake. De rubbermarkt heeft deze omstandigheid gereflecteerd in een lusteloze houding en dalende koersen.

Tabakken eveneens aangeboden en lager. De omzetten zijn hier echter zeer klein.

De markt voor *petroleumwaarden* heeft voor het hoofdfonds geen variaties van beteekenis opgeleverd. In tegenstelling met aandelen Geconsolideerde Hollandsche Petroleum-Maatschappij, die tot hogere koersen gezocht waren, bleven aandelen Koninklijke Petroleum Mij. ongeanimeerd. De stimulans uit het buitenland ontbrak en ons publiek had geen speciale berichten, die een ingrijpen gemotiveerd zouden hebben.

De markt voor handels-vennootschappen bleef ongeanimeerd, met uitzondering van aandelen Reiss en Teis.

	19 Juli	22 Juli	25 Juli	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	159 ¹ / ₂	159 ¹ / ₂	159 ¹ / ₂	
Koloniale Bank	139 ¹ / ₂	142	138 ¹ / ₂	- 1
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	158 ³ / ₄	158	159 ¹ / ₄	+ ¹ / ₂
Rotterdam. Bankvereniging	112 ³ / ₄	112	111 ¹ / ₂	- ¹ / ₂
Amst. Superfosfaatfabriek	112 ³ / ₄	112 ¹ / ₄	112	- ¹ / ₄
Van Berkel's Patent	95	94 ¹ / ₂	94	- 1
Insulidie Oliefabriek	39 ¹ / ₂	38 ¹ / ₂	39	- ¹ / ₂
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	93	91	91 ¹⁵ / ₁₆	- ¹ / ₁₆
Hollandia Melkproducten	203	203	205	+ 2
Philips' Gloeilampenfabriek	303	299 ¹ / ₂	295	- 8
R. S. Stokvis & Zonen	578	578	578	
Vereenigde-Blikfabrieken	93	90 ³ / ₄	90 ³ / ₄	- 2 ¹ / ₄
Compania Mercantil Argent.	142 ³ / ₄	134 ¹ / ₂	138	- 4 ³ / ₄
Cultuur-Mij. d. Vorstenland	165	171	167	+ 2
Handelsver. Amsterdam	412	415	404	- 8
Holl. Transatl. Handelsver.	35	35	33	- 2
Linde Teves & Stokvis	105 ¹ / ₄	106	102	- 3 ¹ / ₄
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	47	46	45 ¹ / ₄	- 1 ³ / ₄
Tels & Co's Handel-Mij.	50	52 ¹ / ₄	53	+ 3
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	168 ³ / ₄	173 ³ / ₄	175 ³ / ₄	+ 7 ¹ / ₈
Kon. Petroleum-Mij.	488 ¹ / ₂	488	487	- 1 ¹ / ₂
Orion Petroleum-Mij.				
Afgest. Aand.	44	43	43 ¹ / ₂	- ¹ / ₂
Steeua Romana Petroleum				
Mij. Afgest. Aand.	52 ³ / ₄	53	51	- 1 ³ / ₄
Amsterdam-Rubber-Mij.	103 ³ / ₄	100 ¹ / ₄	99	- 4 ³ / ₄
Nederl.-Rubber-Mij.	46 ¹ / ₂	46	46	- ¹ / ₂
Oost-Java-Rubber-Mij.	153	144	141	- 12
Deli-Batavia	335	331	330	- 5
Deli-Maatschappij	339	333	330	- 9
Medan-Tabak-Maatschappij	310	309 ¹ / ₂	309 ¹ / ₂	- ¹ / ₂
Senembah-Maatschappij	430	419	417	- 13
Holland-Amerika-Lijn	206	235	226 ¹ / ₂	+ 20 ¹ / ₂
" " „gem.eig.	196	224	219	+ 23
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	90	90	95	+ 5
Hollandsche Stoomboot-Mij.	72 ¹ / ₂	85	89 ¹ / ₂	+ 17
Java-China-Japan-Lijn	148	162	157	+ 9
Kon. Hollandsche Lloyd	68 ³ / ₄	73 ¹ / ₂	75	+ 6 ¹ / ₄
Kon. Ned. Stoomv.-Mij.	114	122	117 ¹ / ₂	+ 3 ¹ / ₂
Koninkl.-Paketaart Mij.	107	115	118 ¹ / ₂	+ 11 ¹ / ₂
Maatschappij Zeevaart	95	95	95	
Nederl. Scheepvaart-Unie	116	120 ¹ / ₂	119 ¹ / ₄	+ 3 ¹ / ₄
Nieveld Goudriaan	210	230	230	+ 20
Rotterdamsche Lloyd	144 ³ / ₄	160	150	+ 5 ¹ / ₄
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	90 ¹ / ₂	101 ¹ / ₂	101	+ 10 ¹ / ₂
" " „Nederland”	172 ¹ / ₂	189	180	+ 7 ¹ / ₂
" " „Noordzee”	37 ⁷ / ₈	41	42	+ 4 ¹ / ₈
" " „Oostzee”	92	103	100	+ 8

De Amerikaanse afdeling was vast in aansluiting aan New York en in verband met den hoogerden dollarkoers.

	19 Juli	22 Juli	25 Juli	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	155	153	153	- 2
Anaconda Copper	92 ¹⁵ / ₁₆	93	93 ¹ / ₂	+ ⁹ / ₁₆
Un. States Steel Corp.	91 ³ / ₄	92	92 ¹ / ₈	+ ¹ / ₈
Atchison Topeka	102	103	104 ¹ / ₂	+ 2 ¹ / ₂
Southern Pacific	94	96	96	+ 2
Union Pacific	146 ¹ / ₂	149	150	+ 3 ¹ / ₂
Int. Merc. Marine orig. Com.	157 ¹ / ₁₆	14 ³ / ₄	14 ¹⁵ / ₁₆	- ¹ / ₂
" " " " prefs.	62 ⁷ / ₁₆	61 ⁷ / ₁₆	61 ³ / ₄	- ¹¹ / ₁₆

De *geldmarkt* bleef ruim; prolongatie 3 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

25 Juli 1921.

Nog steeds duurt de droogte voort, die eenige West-Europeesche landen teistert. Engeland, België, Nederland, Denemarken en Noorwegen zijn het vooral, die er van te lijden hebben. Het wintergraan brengt het er tot nog toe vrij goed af, zoodat de opbrengst der tarwe- en rogge-oogsten nog tamelijk goed belooft te worden. Zomergraan, zoals gerst en haver, en verder de knogelgewassen en de

weiden hebben het zwaar te verantwoorden, zoodat de behoefte aan voedergraan en andere voederartikelen ongewoon groot is voor dezen tijd van het jaar. In het laatst der vorige week is hier en daar regen gevallen, doch slechts in zeer enkele streken was de hoeveelheid voorloopig voldoende. Van een einde der droogteperiode kan men nog in geen der geteisterde landen spreken.

Frankrijk heeft minder te lijden gehad dan de bovengenoemde landen en slechts in het Noorden van dat land heeft men werkelijk ernstig te klagen. Duitsland heeft weliswaar ook de laatste weken droog, warm weder gehad, doch daaraan was in Juni eene natte periode voorafgegaan, zoodat het mooie weder daar zeer welkom is en gelegenheid geeft den oogst onder gunstige omstandigheden binnen te halen. Deze belooft nog steeds eene goede opbrengst aan broodgraan. In Italië is de oogst zeer goed in het Noorden, terwijl men in het Zuiden eene middelmatige opbrengst verwacht.

Uit deze opsomming blijkt, dat men niet kan spreken van algemeene Europeesche oogstschade wegens droogte en zelfs in de landen, waar de droogte schade veroorzaakt, geldt dat niet voor alle gewassen. De toestand is echter wel van dien aard, dat voor sommige veevoederartikelen gedurende de laatste weken vermeerderde vraag met prijsverhooging te constateeren viel, zooals voor veekoeken en de afvalproducten der meelfabrieken. Ook gerst en haver stegen in prijs. Daartoe werkte echter niet slechts de Europeesche droogte mede, doch ook de omstandigheid, dat onlangs in Duitsland de vrije handel in die artikelen is hersteld, waarop zich dadelijk een flinke kooplust ontwikkelde. In den loop der vorige week kocht ook Engeland tot stijgende prijzen geregeld gerst en haver. De prijs werd echter al stijgende steeds minder aantrekkelijk, vooral nu aan enkele Engelsche markten reeds nieuwe haver tot lagere prijs werd aangeboden. Eigenlijk is in Engeland, ondanks de voortdurende droogte, de consumptievraag naar voedergraan teleurstellend geweest. In maïs was zelfs de omzet zeer slecht tot in de vorige week de vraag verbeterde en zoowel in ladingen La Plata- en Donau-maïs, als in parcels flink werd gekocht. De prijzen zijn nu langzaam stijgende, doch met het oog op de zeer grootte stoomende hoeveelheden maïs en de iedere week weder zeer grootte verscheppingen uit de uitvoerlanden maakt de handel zich niet ongerust en overhaast hij zich niet bij zijne inkoop. Hetzelfde kan gezegd worden van de vastelandsche markten, die in de laatste dagen zelfs veel minder belangstelling toonen voor maïs dan gedurende Juni en de eerste helft van Juli. Vooral in Duitsland wordt weinig gekocht, daar de bedingbare prijzen er nog steeds den invloed ondervinden van de goedkoope regeeringsmaïs.

In de uitvoerlanden is het weder over het algemeen niet ongunstig voor de te velde staande gewassen. Een enkelen keer hoorde men uit Noord-Amerika in de afgelopen week nog weder over te grootte warmte, met prijsstijging

aan de graanmarkten, terwijl ook de opbrengst der winter-tarwe heet tegen te vallen, doch te ernstig blijkt men die berichten niet te moeten opvatten, zooals blijkt uit de omstandigheid, dat ten slotte de markt voor tarwe te Chicago Zaterdag ongeveer 7 dollarcent per 60 lbs. lager gesloten is dan eene week te voren. En toch heeft Europa in die week zeer geregeld tarwe in de Vereenigde Staten gekocht. Zoowel Engeland als Duitsland traden geregeld als koopers op; het laatste land veel sterker dan geruimen tijd het geval was geweest, omdat Engelsche en Amerikaansche bankiers te zijnen behoeve credieten van £ 3.000.000 en \$ 9.000.000 hebben geopend, waarop Duitsland door zijne verkoopers op 4 en 3 maanden kan laten trekken tegen graaninkopen. Voor Juli- en Augustus-aflading maakt Duitsland ruim van die gelegenheid gebruik en het vond daarbij tot dalende prijzen een ruim aanbod. De aanvoeren van nieuwe tarwe zijn namelijk aan de Amerikaansche markten reeds zeer groot, doch ook oude tarwe komt nog in grootte hoeveelheden in de Vereenigde Staten voor den dag. Het schijnt dus, dat de boeren daar veel oude tarwe hebben achtergehouden in de verwachting van hoogere prijzen, die niet gekomen zijn en tevens ligt het vermoeden voor de hand, dat de klachten over de teleurstellende opbrengst der nieuwe wintertarwe niet erg gegrond zijn.

Uit Canada komen nog steeds zeer goede berichten over de te velde staande oogsten.

Ondanks de dalende tarweprijzen in Noord-Amerika blijft in Argentinië de markt nog steeds zeer vast. Locale speculanten schijnen daar de markt te beheerschen. Na eene snelle prijsstijging van ruim 1 peso per 100 Kgr. begon op 20 Juli de prijs in te zakken, om weder het vorige niveau te bereiken, doch in het einde der week kreeg de willige stemming weder de overhand en Zaterdag sloot de markt weder evenhoog als eene week te voren. De Argentijnsche tarweprijzen komen voor Europa zeer veel hooger uit dan de Noord-Amerikaansche en de zaken, die den laatsten tijd in La Plata-tarwe naar Europa worden gedaan, bepalen zich dan ook tot stoomende partijen, terwijl de verscheppingen sterk afnemen. Te verwonderlijker is het, dat onder deze omstandigheden de hooge prijs in Argentinië stand houdt, omdat dit geheele seizoen de uitvoer van tarwe uit Zuid-Amerika klein is geweest en een zeer veel grooter deel van den oogst nog in het land is gebleven dan anders het geval is. De nieuwe oogst heeft onlangs zeer welkomen regen gehad.

De maïsverscheppingen uit Argentinië hebben de laatste weken een respectabelen omvang bereikt en te zamen met de Noord-Amerikaansche vertoonen zij nu reeds eenige weken een cijfer, dat ondanks de Europeesche droogte, alle aanleiding geeft voor de vrees, dat verschillende landen in Europa spoedig zullen blijken te veel maïs te ontvangen. De maïsprijs in Argentinië is in den loop der week 35 centavos per 100 Kgr. gestegen, met voortdurende ruime aanvoeren uit het binnenland naar de havens.

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Juli	Mais Juli	Haver Juli	Tarwe Aug.	Mais Aug.	Lijnzaad Aug.
23 Juli '21	122	63 ³ / ₄	38 ³ / ₈	18,65	9,50	24,40
16 „ '21	130 ³ / ₄	63 ³ / ₄	39 ¹ / ₄	18,75	9,40	24,55
23 Juli '20	226	153 ³ / ₄	91 ¹ / ₄	25,15 ²)	9,75	25,05
23 Juli '19	226	195	80	17,95	10,70	43,80
23 Juli '18	226	151 ¹ / ₄	74 ¹ / ₄	11,85	5,85	25,80
20 Juli '14	82 ¹)	56 ³ / ₈ ¹)	36 ¹ / ₂ ¹)	9,40 ²)	5,38 ²)	13,70 ²)

¹) per Dec. ²) per Sept. ³) Juli.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	25 Juli 1921	18 Juli 1921	26 Juli 1920
Tarwe*	22,—	21,—	36,—
Rogge (No. 2 Western) ¹)	21,50	21,50	31,—
Maïs (La Plata)	256,—	265,—	365,—
Gerst (48 lb. malting) .. ²)	305,—	305,—	465,—
Haver (38 lb. white cl.) .. ³)	14,50	14,50	23,50
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) ⁴)	210,—	210,—	215,—
Lijnzaad (La Plata).... ⁴)		480,—	750,—

¹) p. 100 K.G. ²) p. 2000 K.G. ³) p. 1000 K.G. ⁴) per 1960 K.G. ^{*}) NE 2 Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	18-23 Juli 1921	Sedert 1 Jan. 1921	Overeenk. tijdvak 1920	18-23 Juli 1921	Sedert 1 Jan. 1921	Overeenk. tijdvak 1920	1921	1920
Tarwe.....	56.027	654.667	267.245	—	10.922	92.175	665.589	359.420
Rogge.....	4.350	84.975	41.191	—	325	135	85.300	41.326
Boekweit	—	3.500	2.825	—	500	—	4.000	2.825
Maïs	32.332	507.859	178.093	—	41.680	27.688	549.539	205.781
Gerst	6.752	140.881	18.217	—	6.398	918	147.279	19.135
Haver	3.686	45.858	20.178	—	1.154	—	47.012	20.178
Lijnzaad	160	71.502	21.937	—	50.748	8.798	122.250	30.735
Lijnkoek	7.322	73.362	25.394	—	15.370	1.406	88.732	26.800
Tarwemeel	3.954	28.107	18.626	—	1.070	—	29.177	18.626
Andere meelsoorten	50	19.567	4.767	—	1.263	100	20.820	4.867

In de Vereenigde Staten sloot Zaterdag de maismarkt te Chicago $1\frac{1}{2}$ a $2\frac{1}{2}$ cent per 56 lbs. lager dan eene week te voren. De oogst staat er goed voor en belooft eene groote opbrengst. De aanvoeren van den ouden oogst worden echter allengs iets kleiner.

Lijnzaad heeft weder eene bewogen week achter den rug. De markt in Argentinië vertoonde hevige fluctuaties. Na opvolgende prijsstijging en daling van soms 1,50 a 2,30 pesos per dag sloot de markt Zaterdag ten slotte circa 1,80 pesos per 100 Kgr. hooger dan de vorige week. Er wordt bericht, dat deze schommelingen veroorzaakt worden door locale speculatie op groote schaal. De Europeesche markt volgde de Argentijnsche prijsbeweging, doch slechts tot zekere hoogte. De prijs bevoog zich hier binnen engere grenzen en in Nederland en Duitschland werd wegens de onzekere markt slechts weinig gekocht. In Engeland werden echter nu en dan weder groote zaken gedaan.

Nederland. De Nederlandsche meelfabrikanten koopen nog steeds bijna uitsluitend voor onmiddellijke behoefte of hoogstens op Juli-aflading, vrijwel uitsluitend van Noord-Amerika. La Plata-tarwe vindt hier door hare sterke haverbijmenging steeds moeilijker koopers, ook al zijn verkoopters bereid ver beneden Argentijnsche pariteit te verkoopen.

In gerst en haver bestond goede vraag, ook omdat Duitschland hier verschillende partijen kocht, zoowel stoomend als op spoedige aflading. Voor maïs verloor gedurende de afgelopen week de markt veel van het opgewekte karakter, dat zij langen tijd heeft gehad. De groote hoeveelheden maïs, die naar onze havens onderweg zijn, maken koopers terughoudend, doch de consumptie-vraag is wegens de droogte nog steeds zeer goed en ons land zal, als niet spoedig volop regen valt, misschien meer maïs kunnen blijven opnemen dan men algemeen verwacht. De verwachte groote aanvoer heeft reeds veroorzaakt, dat de premie voor spoedige maïs is verminderd en heden voor Noord-Amerikaansche maïs reeds grotendeels was verdwenen. De eerst verwachte partijen La Plata-maïs worden echter nog steeds met hooge premie verhandeld en ook Donau-soorten in spoedige positie vinden zonder bezwaar koopers.

In lijnzaad was in ons land den laatsten tijd met de geweldige Argentijnsche prijsfluctuaties de omzet niet groot. Er zijn flinke hoeveelheden naar Nederland onderweg, die juist vóór de prijsverhoging, die omstreeks 10 Juli inzette, zijn gekocht.

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands).

	25 Juli '21	18 Juli '21	11 Juli '21	26 Juli '20	25 Juli '19
New York voor Middling ..	12,25 c	12,70 c	12,70 c	40,— c	35,50 c
New Orleans voor Middling	11,50 c	11,75 c	11,75 c	39,75 c	34,50 c
Liverpool voor Fy Middling ¹⁾	8,73 d	8,83 d	8,63 d	27,64 d	22,05 d

¹⁾ 22 Juli 1921.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen).

	1 Aug. '20 tot 22 Juli '21	Ooreenkomstige perioden	
		1919-1920	1918-1919
Ontvangsten Gulf-Havens..	5169	4243	3979
Atlant. Havens	1736	3018	2639
Uitvoer naar Gr. Britannië	1716	3039	2554
„ „ 't Vasteland.	3702	3260	2789
„ „ Japan etc...			

Voorraden in duizendtallen	22 Juli '21	23 Juli '20	25 Juli '19
Amerik. havens.....	1445	810	1272
Binnenland.....	1128	845	844
New York	156	28	90
New Orleans	439	251	382
Liverpool	1099	988	587

Marktbericht van de heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester, d.d. 13 Juli 1921.

De prijsverbetering van Amerikaansche katoen, die wij in ons vorig bericht vermeldden, heeft zich gehandhaafd, hoewel prijzen per slot van rekening weinig veranderd zijn. Verkoopen blijven zeer bevredigend en ook de uitvoeren van ruwe katoen zijn weer grooter. Egyptische katoen is ten

slotte weinig veranderd en is weer op hetzelfde niveau als voor veertien dagen.

Amerikaansche garens zijn onregelmatig in prijs en de vraag van het binnenland is geringer dan de vorige week, waarschijnlijk ten gevolge van de vacantieweken in de weverijdistricten. De exportvraag blijft zich handhaven, terwijl er ook nog al zaken zijn gedaan in cops voor Holland. Madras heeft zoowel 40er mule als ook 60er Amerikaansch en Egyptisch gekocht, terwijl ook enkele partijen 42/2 voor China zijn geplaatst en eveneens wat getwijnde Egyptische garens. Voor de laatste garens bestaat ook nog al wat vraag voor Duitschland.

Prijzen van manufacturen blijven vast, hoewel er nog niet heel veel omgaat. De vraag van Indië is belangrijk verminderd, maar er zijn nog al aanvragen van de kleinere markten, waardoor de stemming over het algemeen vast blijft. Bovendien is het de tijd voor de vacantieweken in de verschillende districten, waardoor ook de vraag wat minder wordt.

Hoewel de markt dan ook vast is en verkoopers trachten hoogere prijzen te bedingen, valt dit in den regel nog niet mede en zijn koopers over het algemeen niet geneigd deze te betalen, zoodat daarop dan ook veel zaken afspringen.

13 Juli 20 Juli Oost. koersen. 13 Juli 20 Juli

Liverpoolnoteeringen. T.T. op Indië . . . 1/3 1/4 1/3 1/4
F.G.F. Sakellaridis 16,50 16,50 T.T. op Hongkong 2/7 1/2 2/7 1/4
G.F. No. 1 Oomra 4,75 5,10 T.T. op Shanghai. 3/7 3/7 1/4

SUIKER. NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per loopende maand	Londen		New York 96 pCt. Centrifugals	
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per Jul/Aug.		Amer. Grained c.l.f. Juli
		Sh.	Sh.		Sh.
20 Juli '21	f 29 7/8	62/6	22/6	29/6	4,61
13 „ '21	„ 27,50	61/6	20/3	29/6	4,37 1/2
13 Juli '20	„ —	116/-	91/6	—	16,56
20 Juli '19	„ —	64/9	58/-	—	7,28
11 Juli '14	„ 11 1/2	18/-	—	—	3,26

Gedurende de geheele afgelopen week bleef de vaste stemming op de suikermarkten aanhouden en bestond er vooral op Java levendige vraag. De Vereenigde Javasuiker Producenten verkochten dan ook weer flinke kwantiteiten tot geleidelijk verhoogde prijzen en werd het laatste f 14,— voor Superieur en f 11 1/2 voor bruine suiker betaald. De productie van Superieur der bij de Trust aangesloten fabrieken is thans bijna geheel verkocht, doch zijn van de andere assortimenten nog groote hoeveelheden verkrijgbaar. De kooplust in den laatsten tijd was echter minder gebaseerd op bona fide vraag van uit het buitenland, dan wel op speculatie, zoodat groote kwantiteiten slechts naar de tweede hand op Java overgingen.

Intusschen is de maaltijd in vollen gang. In enkele gedeelten van het eiland wordt de afvoer van de suiker naar de havenplaatsen door verkeersmoeilijkheden belemmerd. Het doorsnee rendement van 73 fabrieken was op 15 Juli 11 1/2 pCt. grooter dan op hetzelfde tijdstip verleden jaar.

Op de Amerikaansche markt werd een en ander afgedaan tot 4,61 c. (Spot Centrifugals), de termijnnoteringen luiden 3,10 voor Sept., 3,01 voor December, 2,78 voor Januari. De Cubaansche Commissie verkocht ca. 40.000 tons op basis van 3 c. c. & f. New York, terwijl ook eene lading naar Frankrijk verkocht werd tot de pariteit van dezen prijs.

De laatste Cuba statistiek luidt:

	1921	1920	1919
Weekontvangst t. 16 Juli	20.000	35.933	32.940 tons
Tot. ontv. 1 Dec. '20-16 Juli	2.971.000	3.289.476	3.392.724 „
Werkende fabrieken	8	6	12
Weekexport tot 16 Juli	11.000	69.343	81.864 „
Tot. exp. 1 Jan.-16 Juli	1.530.000	2.813.955	2.334.915 „
Totale voorraad 16 Juli	1.440.000	445.240	1.057.567 „

Willet & Gray taxeren den volgenden Amerikaanschen bietsuiker-oogst op 800.000 tons, hetgeen ongeveer 170.000 tons minder is dan de opbrengst verleden jaar.

De Europeesche markten verkeerden evenals de overzeesche in vaste stemming en werden vooral voor prompte suiker steeds hoogere prijzen betaald. In Engeland verhoogden de raffinadeurs hunne prijzen met 6 d.

In Nederland hadden geregelde afdoeningen plaats in loco suiker en werden ook op termijn niet onbelangrijke hoeveelheden tot stijgende prijzen verhandeld.

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

Exotische huiden: Op het Vasteland bleef de markt een kalme stemming behouden en vertoonde geen merkbare verandering. Aan La Plata hebben de Ver.-Staten hunne aankopen hervat, welke ca. 60.000 stuks Frigorifico bedragen, hoofdzakelijk Juni-Juli-slachtingen, tegen prijzen varierende tusschen 43 en 43½ \$ or, hetgeen ca. 9—9½ d. uitmaakt. Scandinavië kocht ca. 4000 Frigorifico Wilson ossen, Engeland ca. 17.000 diverse Frigorifico huiden, Duitschland ca. 4000 Frigorifico Wilson Argentino Central Buente Alsina. Voor de maand Juni beliepen de slachtingen te Buenos Aires 97.000 stuks, te Montevideo 30.000 stuks.

Liverpool meldt den verkoop van enkele duizenden stoomende Frigorificohuiden, a 9½, 9⅞ pence, c.i.f. verscheppingsgewicht.

Antwerpen bericht den verkoop van ca. 14.500 droge en gezouten huiden van 2e kwaliteit.

Te Rotterdam werden o.a. verkocht kleine partijen goede droge Columbias, en ca. 1700 Rio Grande Saladero ossen en koeien van mooie kwaliteit.

De veiling die hier gisteren gehouden werd, heeft niet de resultaten opgeleverd, die men verwachtte, doch het is opmerkelijk, dat de verkochte partijen een bevredigenden prijs opbrachten.

De verkoop bij inschrijving van de Liebig Maatschappij gaf tot resultaat, dat 900 Fray Bentos Consumo ossen werden verkocht a 9½ d. en 5000 Colon Liebig ossen, onder 55½ lbs., a 10½ d. c.i.f. Liverpool, verschep. gewicht.

Het restant der Colon Liebig huiden zal waarschijnlijk opnieuw bij inschrijving aan de markt gesteld worden, wanneer de huiden gesorteerd zijn.

Inlandsche huiden. De stemming is vast; men ziet met belangstelling de veiling van de Rotterdamsche Huidenclub op 26 Juli tegemoet.

De Ver. Staten berichten den verkoop van ca. 250.000 Packers.

Looistoffen. Quebracho en Mimosa, geen verandering sinds ons vorig bericht. Er is goede vraag naar loco Madagascar Mangrove en voor verschillende soorten Myrabolanen, loco en op levering.

Rotterdam, 23 Juli 1921.

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
23 Juli 1921	1.331.000	12.525	2.903.000	14.700	7¼
16 „ 1921	1.279.000	12.450	2.954.000	15.100	7½
9 „ 1921	1.218.000	12.400	2.986.000	15.000	7½ ¹⁶
23 Juli 1920	372.000	9.325	1.481.000	12.000	14

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
23 Juli 1921....	96.000	313.000	185.000	548.000
23 Juli 1920....	62.000	188.000	172.000	436.000

COPRA.

De markt was deze week onregelmatig met record-omzetten tot wederom vrij belangrijk hogere prijzen:

Voor Nederl. Indische werd tot f 40.— toe betaald, doch sluit de markt kalmer hoewel de grondtoon vast blijft.

De noteeringen zijn heden als volgt:

Java f.m.s. stoomend f 39.50
 „ „ Augustus/October..... „ 39.—
 Ned. Ind. f.m.s Augustus/October „ 38.75

25 Juli 1921.

RUBBER.

Na de plotselinge stijging van de vorige week was de stemming in de afgelopen week iets kalmer met grooter aanbod en aanzienlijke zaken zijn gedaan tegen iets lagere prijzen.

De markt sloot eveneens flauw met de volgende noteeringen:

			inde	voorafgaande week:
Prima Crêpe loco	49	c.	50½	c.
„ „ Juli/Sept.	50	„	52½	„
„ „ Oct./Dec.	50	„	54	„
Prima Sheets loco	46	„	46	„
„ „ Juli/Sept	45½	„	47	„
„ „ Oct./Dec.	47½	„	48½	„

25 Juli 1921.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Ijzer Clee. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
25 Juli 1921..	nom.	70.2/6	160.17/6	23.17/6	25.15/-
18 „ 1921..	nom.	70.12/6	164.12/6	23.7/6	26.5/-
26 Juli 1920..	nom.	92.2/6	270.7/6	37.5/-	42.-/-
28 Juli 1919..	nom.	107.5/-	268.5/-	24.-/-	42.15/-
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.**SCHEEPVAART.****GRAAN.**

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	All. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
18-23 Juli 1921	—	—	6/-	6/-	50/-	50/-
11-16 „ 1921	—	—	5/9	5/9	48/-	48/-
19-24 Juli 1920	—	—	f 29.- ¹⁾	11/-	100/-	100/-
21-16 Juli 1919	—	—	—	8/6 ²⁾	220/-	65/- ²⁾
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11¼	1/11¼	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Gothenburg
18-23 Juli 1921	8/-	16/9	17/6	15/9	7/3	10/6
11-16 „ 1921	8/3	17/6	17/6	17/6	7/3	10/-
19-24 Juli 1920	25/-	30/-	35/-	—	f 12.-	Kr. 50-
21-26 Juli 1919	25/6 ²⁾	47/6	47/6	40/-	f 10.-	Kr. 35-
Juli 1914	fr. 7.-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d.w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
18-23 Juli 1921....	27/6	37/6	60/-	35/-
11-16 „ 1921....	27/6	37/6	50/-	35/-
19-24 Juli 1920....	75/-	130/-	—	—
21-26 Juli 1919....	170/-	215/-	—	—
Juli 1914....	14/6	16/3	25/-	22/3

¹⁾ Per ton stukgoed.

²⁾ Voor Britsche schepen.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.

RIJNVAART.

Week van 18 tot 25 Juli 1921.

In de afgelopen week was er meer dan voldoende scheepsruimte voorhanden. De ertsvracht bedroeg 25 tot 32½ cents per last (bij ¼ lostijd naar de Ruhrhavens, terwijl het sleeploon varieerde tusschen 70 en 95 cents per last).

De vracht van exportkolen van de Ruhrhavens naar Rotterdam werd genoteerd met 25 cents per ton met vrij sleepen.

Van de Ruhr naar Mannheim bedroeg de vracht Mk. 8,— per ton, terwijl het sleeploon eenigszins hooger werd, n.l. begin der week Mk. 30,—/Mk. 35,—, in het laatst der week Mk. 40,— tot Mk. 45,— per ton. Dit vindt een deels zijn oorzaak in het steeds vallende water, anderdeels in de staking der Duitse machinisten en stokers op de Bovenrijnsche booten, waardoor slechts nog booten met Hollandische bemanning voeren. Thans zijn deze laatsten echter ook in staking gegaan en ligt het geheele Rijnbedrijf op den Bovenrijn stil.

Cauber Pegel wees einde der week Mtr. 1,29 aan.

JONGMENSCH,

diploma handelseconomie der N. H. H. S. 1921, zag zich gaarne geplaatst op groot Handelskantoor te 's-Gravenhage of Rotterdam, gedurende 4 dagen per week, ten einde zijn studiën te kunnen voortzetten. Door 2-jarige kantoorpraktijk goed op de hoogte van *typen, administratief werk en correspondentie.*

Brieven onder No. J 409 Bureau van dit blad.

Shanghai Insurance Office

(Shanghai Assurantie Kantoor)

3 Ezra Road Shanghai, China

Telegram-Adres:

"RELIANCE"

Generaal-Agenten van Brand- en Zeeverzekering Maatschappijen

Belasten zich met het aanstellen van Agenten in het verre Oosten en het controleeren van portefeuilles van Verzekering Maatschappijen.

Arrangeeren herverzekeringscontracten.

Treden op als Schade-Agenten (Average Adjusters).

R. A. KREULEN, Directeur.

ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20-22 AMSTERDAM

DEPOSITO'S VOOR 1 JAAR FIXE à 4½ PCT.

GELDEN, OP DEZEN TERMIJN GESTORT, ZIJN NA AFLOOP VAN HET JAAR ZONDER OPZEGGING BESCHIKBAAR.

NIET OPGEVORDERD ZIJNDE, WORDT DE POST STIL-ZWIJGEND VOOR GELIJKEN TERMIJN VERLENGD.

DE RENTE KAN NAAR VERKIEZING PER KWARTAAL, PER HALF JAAR OF PER JAAR ONTVANGEN WORDEN.

Cachet

*Goed uitgevoerd
drukwerk, smaak-
vol gezet uit onze
moderne letter-
soorten, verhoogt
het cachet van uw
firma.*

*Wij hebben een
speciale afdeeling
voor Artistiek*

Drukwerk

NIJGH & v. DITMAR'S DRUKKERIJ
WIJNHAVEN Nos. 111-113 · ROTTERDAM
TELEFOONNUMMERS: 7841, 7842, 7843, 7861

DE RECORD SIGAREN
VAN NEDERLAND.

VERKRIJGBAAR BIJ DE
VOORNAAMSTE WINKELIERS
FABRIKAAT F. VAN GARDINGE & Co
EINDHOVEN — HOLLAND

NIJGH & VAN DITMAR'S
Algem. Advertentiebureau
Wijnhaven 111-113 — Rotterdam
Telefoon 7841-7842-7843-7861

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD

AMSTERDAM

PASSAGIERS-, VRACHT- EN
POSTDIENSTEN

NAAR

ZUID-AMERIKA
CUBA EN MEXICO

EN

NOORD-AMERIKA

INSTITUUT VOOR
ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

WEEKBLAD

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

Het vraagstuk van de geldruimte
in Nederland en de Goudpolitiek
van de Nederlandsche Bank

door Mr. G. VISSERING.

Prijs per nummer f 1,50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij NIJGH &
VAN DITMAR'S UITG.-MIJ., Rotterdam